

Föreskrifter och anvisningar 4/2023

Kundkännedom i anslutning till iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut

Ärendekod
FIVA/2023/951

Utfärdade
4.12.2023

Gäller från
1.3.2024

Upplysningar
Digitalisering och analys/Bekämpning av penningtvätt

FINANSINSPEKTIONEN
telefon 09 183 51
foramn.efternamn@fiva.fi
finansinspektionen.fi

Den juridiska karaktären av föreskrifter och anvisningar

Föreskrifter

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras föreskrifterna under rubriken "Föreskrift". Föreskrifterna är bindande rättsregler, som måste följas.

Finansinspektionen meddelar föreskrifter endast med stöd av och inom ramen för rättsliga bestämmelser som ger Finansinspektionen behörighet att ge ut föreskrifter.

Anvisningar

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras under rubriken "Anvisning" Finansinspektionens tolkningar av innehållet i lagar eller andra bindande bestämmelser.

Under denna rubrik presenteras också rekommendationer och andra verksamhetsanvisningar som inte är bindande. Vidare upptas här Finansinspektionens rekommendationer om hur internationella riktlinjer och rekommendationer ska följas.

Av formuleringen av anvisningen framgår när det är fråga om en tolkning och när det är fråga om en rekommendation eller annan verksamhetsanvisning. Formuleringen av anvisningarna och den juridiska karaktären av föreskrifterna och anvisningarna förklaras närmare på Finansinspektionens webbplats.

[Den juridiska karaktären av Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar - Regelverk - www.finanssivalvonta.fi](http://www.finanssivalvonta.fi)

Innehåll

1	Tillämpningsområde och definitioner	6
1.1	Tillämpningsområde	6
1.2	Definitioner	7
2	Regelverk och internationella rekommendationer	10
2.1	Lagstiftning	10
2.2	Europeiska unionens förordningar	10
2.3	Europeiska unionens direktiv	10
2.4	Finansinspektionens rätt att meddela föreskrifter	11
2.5	Internationella rekommendationer	11
3	Syften	12
4	Organisering av verksamheten för att iaktta sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut	13
4.1	Allmänt	13
4.2	Roller och ansvar för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas	13
4.2.1	Försvarslinjer	13
4.2.2	Ledningens uppgifter vid iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut	15
4.3	Verksamhetsprinciper, förfaranden och andra interna anvisningar	16
4.4	Utbildning för anställda och anställdas kompetens i anslutning till sanktioner	17
5	Bedömning av sanktionsbestämmelsers och nationella frysningsbesluts konsekvenser för verksamheten i företaget under tillsyn	19
6	Kundkännedom för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas	22

		4 (51)
6.1	Allmänt	22
6.2	Uppgifter om kundkännedom	24
6.2.1	Identifiering av förmånstagare för iakttagande av sanktionsbestämmelser	24
6.3	Fortlöpande uppföljning av kundförhållandet	26
6.4	Resurser och instruktioner för fortlöpande uppföljning	27
6.5	Utredningsskyldighet i anslutning till transaktioner för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas	28
6.6	Korrespondentförbindelser	29
7	Sanktionsscreening	31
7.1	Allmänt	31
7.2	Sanktionsscreening av kundkretsen	32
7.3	Sanktionsscreening av betalningar och transaktioner	34
7.4	Förhindrande av kringgående av sanktioner	36
7.5	Hantering av sanktionsförteckningar	37
7.6	System som används vid sanktionsscreening	39
7.6.1	Optimering av sanktionsscreeningen	40
7.6.2	Data som används vid sanktionsscreeningen	40
7.7	Behandling av sanktionslarm	41
7.7.1	Roller och ansvar	41
7.7.2	Fyra ögon-principen	41
7.8	Rapportering av betydande störningar till Finansinspektionen	42
8	Frysning och rapportering av tillgångar och ekonomiska resurser	43
8.1	Allmänt	43
8.2	Anmälan om frysning av tillgångar och förfrågningar till Utsökningsverket	43

		5 (51)
8.3	Undantag och dispens	45
8.4	Rapport om tvivelaktiga transaktioner	46
9	Testning av hanteringsmetoder och processer	47
9.1	Allmänt	47
9.2	Beredskapsplan	47
10	Tredjeländers sanktioner	48
11	Rapportering till Finansinspektionen	49
11.1	Anvisningar för inlämnande av tillsynsuppgifter	49
11.2	Säkerställande av de rapporterade uppgifternas korrekthet	49
12	Ändringshistorik	51

1 Tillämpningsområde och definitioner

1.1 Tillämpningsområde

Dessa föreskrifter och anvisningar tillämpas på följande rapporteringsskyldiga som avses i 1 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017, nedan även *penningtvättslagen*):

- kreditinstitut och filialer till tredjeländers kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen (610/2014)
- försäkringsbolag och specialföretag enligt försäkringsbolagslagen (521/2008)
- arbetspensionsförsäkringsbolag enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997)
- filialer till försäkringsbolag från tredjeland enligt lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995)
- fondbolag enligt lagen om placeringsfonder (213/2019) och förvaringsinstitut som fått verksamhetstillstånd enligt den lagen
- värdepappersföretag och filialer till tredjelandsföretag enligt lagen om investeringstjänster (747/2012)
- värdepapperscentraler enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (348/2017), inklusive registreringsfonder och clearingfonder som de grundat
- finländska centrala motparter enligt lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet
- betalningsinstitut enligt lagen om betalningsinstitut (297/2010)
- sådana AIF-förvaltare som har auktoriserats enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) och sådana förvaringsinstitut som har beviljats auktorisation enligt den lagen
- sammanslutningar enligt artikel 27.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättandet av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012 som har beviljats verksamhetstillstånd enligt artikel 28 i den förordningen
- holdingföretag som har beviljats tillstånd för holdingföretagsverksamhet på det sätt som föreskrivs i 2 a kap. i kreditinstitutslagen
- godkända publiceringsarrangemang enligt artikel 2.1.34 och godkända rapporteringsmekanismer enligt artikel 2.1.36 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 som har auktoriserats av Finansinspektionen och som Finansinspektionen med stöd av artikel 27b.1 andra stycket i den förordningen svarar för tillsynen över
- filialer till utländska sammanslutningar som motsvarar ovannämnda företag under tillsyn
- utländska sammanslutningar som motsvarar ovannämnda företag under tillsyn, om sammanslutningen tillhandahåller tjänster i Finland via en representant utan att etablera filial
- finansiella institut som hör till samma finansiella företagsgrupp som ett kreditinstitut enligt kreditinstitutslagen

- sådana kontoförvaltare och sådana som kontoförvaltare auktoriserade sammanslutningars verksamhetsställen i Finland som avses i lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet
- fysiska och juridiska personer enligt 7, 7 a och 7 b § i lagen om betalningsinstitut samt registreringsskyldiga AIF-förvaltare enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder
- försäkringsföreningar enligt lagen om försäkringsföreningar (1250/1987)
- försäkringsförmedlare, sidoverksamma försäkringsförmedlare samt i Finland etablerade filialer till utländska försäkringsförmedlare och sidoverksamma försäkringsförmedlare enligt lagen om försäkringsdistribution (234/2018)
- finländska kreditförmedlare och utländska kreditförmedlares filialer i Finland enligt lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom (852/2016)
- sådana tillhandahållare av virtuella valutor som avses i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor (572/2019)
- näringsidkare som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om registrering av vissa kreditgivare och kreditförmedlare (186/2023).

1.2 Definitioner

I dessa föreskrifter och anvisningar avses med

- *Kund* den som ett företag under tillsyn tillhandahåller produkter eller tjänster.
- *Compliancefunktion* (nedan också *funktion för regelefterlevnad*) den organisationsdel hos ett företag under tillsyn vars uppgift är att övervaka att de lagstadgade kraven och interna anvisningarna iakttas, att bedöma om de åtgärder som vidtagits för att förhindra och avhjälpa brister som eventuellt förekommit i iakttagandet av bestämmelserna varit tillräckliga samt att ge ledningen och övriga anställda i företaget under tillsyn stöd och råd vid efterlevnaden av bestämmelser och interna anvisningar. Funktionen kan också utarbeta verksamhetsprinciper och processer för att förvissa sig om att de risker som är förenade med iakttagandet av kraven (s.k. *compliance risker*) är under kontroll och att bestämmelserna iakttas.
- *Hanteringsmetoder* förfaranden för att säkerställa att verksamheten uppnår sitt mål. Hanteringsmetoder är alla åtgärder vilkas syfte är att förebygga, upptäcka och minska störningar, brister, fel och oegentligheter.
- *Nationella frysningsbeslut* beslut som meddelats med stöd av lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013). Centriskriminalpolisen publicerar nationella frysningsbesluten i Officiella tidningen (CKP:s s.k. frysningsförteckning).
- *Omfattande sanktioner* sanktionsregimer som innefattar ett stort antal sanktioner och som har mycket täckande verkningar. Omfattande sanktioner har riktats mot till exempel Demokratiska Folkrepubliken Korea (Nordkorea) och Ryska federationen.
- *Sanktionsregimer* (*sanctions regime*) en helhet som består av sanktionsbeslut som meddelas för ett visst ändamål i syfte att påverka den politik eller verksamhet som bedrivs av föremålet för sanktionerna (t.ex. en stat eller en människogrupp). I en sanktionsregim kan ingå bland annat finansiella sanktioner samt export- och importrestriktioner. Sanktioner planeras alltid fall för fall, för att svara mot ett aktuellt utrikes- och säkerhetspolitiskt behov, varför alla sanktionsregimer är sinsemellan olika.

- *Sanktionsförteckningar* namnförteckningar enligt sanktionsbestämmelserna och nationella frysningsbeslut över personer och sammanslutningar som är föremål för sanktioner (nedan också "officiell sanktionsförteckning"). I dessa sanktionsförteckningar namnges inte sammanslutningar som ägs eller kontrolleras av aktörer som är föremål för sanktioner.
- *Sanktionsscreening (sanctions screening)* förfaranden vilkas syfte är att identifiera aktörer som är föremål för sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut i företagets kundkrets och betalningsrörelse samt sådana transaktioner där den ena parten är företaget under tillsyn eller en kund hos företaget genom att jämföra kundens namn och namnen på parterna i betalningen och transaktionerna med sanktionsförteckningar enligt sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut. Sanktionsscreeningen kan vara manuell, informationssystembase-rad eller kombinationer av dessa två
- *Aktörer som är föremål för sanktioner* fysiska personer, juridiska personer, sammanslutningar eller organ som antingen direkt eller indirekt är föremål för sanktioner på grund av innehav eller bestämmande inflytande med stöd av antingen sanktionsbestämmelser eller nationella frysningsbeslut.
- *Sanktionsrisk* risk för agerande i strid med sanktionsbestämmelser eller nationella frysningsbeslut.
- *Sanktionsbestämmelser* förordningar som antagits med stöd av artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och statsrådsförordningar som avses i 1 § och 2 a § 1 mom. i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967).
- *Ekonomiska resurser* all slags materiell eller immateriell, lös eller fast egendom, som inte är tillgångar men som kan användas för att skaffa tillgångar, varor eller tjänster.
- *Företag under tillsyn* sådana rapporteringsskyldiga som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt 7 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten penningtvättslagen.
- *Tillgångar* finansiella tillgångar och alla slags ekonomiska fördelar, som omfattar bland annat följande:
 - kontanter, checkar, penningfordringar, växlar, betalningsorder och andra betalningsinstrument,
 - inlåning hos finansiella institut eller andra sammanslutningar, kontotillgodohavanden, skuldebrev och skuldförbindelser,
 - börsnoterade och onoterade värdepapper och skuldinstrument, inbegripet aktier och andelar, certifikat för värdepapper, obligationer, växlar, optioner, förlagsbevis och derivatkontrakt,
 - räntor, utdelningar eller annan inkomst från eller värde som härrör från eller skapas genom penningmedel,
 - krediter, kvittningsrätter, garantiförbindelser, fullgörandegarantier eller andra finansiella åtaganden,
 - rembursar, konossement, köpebrev; och
 - dokument som utgör bevis på andelar i tillgångar eller finansiella medel.
- *Frysning av tillgångar* förhindrande av varje flyttning, överföring, förändring, användning, tillgång till eller hantering av penningmedel på ett sätt som skulle leda till en förändring av volym,

belopp, belägenhet, ägandeförhållanden, innehav, art, användningssätt eller varje annan förändring som skulle göra det möjligt att utnyttja penningmedlen, inbegripet portföljförvaltning.

2 Regelverk och internationella rekommendationer

2.1 Lagstiftning

Dessa föreskrifter och anvisningar har samband med följande lagar och förordningar:

- penningtvättslagen (444/2017)
- lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967, nedan även *sanktionslagen*)
- lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013, nedan även *frysningsslagen*)
- lagen om tillhandahållare av virtuella valutor (572/2019)
- försäkringsbolagslagen (521/2008, nedan även *FBL*)
- lagen om Finansinspektionen (878/2008)
- kreditinstitutslagen (610/2014, nedan även *KIL*)
- lagen om investeringstjänster (747/2012)
- lagen om placeringsfonder (213/2019)
- lagen om betalningsinstitut (297/2010)
- lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014, nedan även *AIFML*)
- lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet (348/2017)
- utskökningsbalken (705/2007)
- bokföringslagen (1336/1997).

2.2 Europeiska unionens förordningar

Dessa föreskrifter och anvisningar har samband med följande direkt tillämpliga EU-förordningar:

- Rådets förordning (EG) nr 2580/2001 av den 27 december 2001 om särskilda restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter i syfte att bekämpa terrorism (nedan även *rådets förordning (EG) 2580/2001*)
- Rådets förordning (EG) nr 2271/96 av den 22 november 1996 om skydd mot följderna av tillämpning av extraterritoriell lagstiftning som antas av ett tredje land, och åtgärder som grundar sig på eller är en följd av denna lagstiftning (nedan även *rådets förordning (EG) 2271/96*)

2.3 Europeiska unionens direktiv

Dessa föreskrifter och anvisningar har samband med följande EU-direktiv:

- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om

upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (nedan även *det fjärde penningtvättsdirektivet*)

2.4 Finansinspektionens rätt att meddela föreskrifter

Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter bygger på följande bestämmelser:

- lagen om betalningsinstitut 39 § 4 mom.
- KIL 15 kap. 18 § 4 mom.
- lagen om tillhandahållare av virtuella valutor 13 § 4 mom.
- lagen om investeringstjänster 12 kap. 3 § 4 mom.
- AIFML 12 kap. 10 §
- FBL 6 kap. 21 § 4 punkten
- lagen om placeringsfonder 26 kap. 15 § 4 mom.
- lagen om värdeandelssystemet och om clearingverksamhet 8 kap. 13 §
- lagen om Finansinspektionen 18 § 2 mom.

2.5 Internationella rekommendationer

Dessa föreskrifter och anvisningar har samband med följande riktlinjer som Europeiska bankmyndigheten (EBA) har utfärdat:

- EBA:s riktlinjer för intern styrning (EBA/GL/2021/05)
- EBA:s riktlinjer för intern styrning enligt direktiv (EU) 2019/2034 (EBA/GL/2021/14).

EBA:s riktlinjer finns tillgängliga på adressen [Finanssivalvonta.fi](https://www.finanssivalvonta.fi) samt på EBA:s webbplats på adressen www.eba.europa.eu.

På adressen www.eba.europa.eu finns också EBA:s tolkningar av bestämmelserna (Q&A) tillgängliga.

Dessa föreskrifter och anvisningar har samband även med följande internationella rekommendationer:

- Kommissionens rekommendation (EU) 2019/1318 av den 30 juli 2019 om interna efterlevnadsprogram för kontroll av handel med produkter med dubbla användningsområden enligt rådets förordning (EG) nr 428/2009 (nedan även *kommissionens rekommendation (EU) 2019/1318*)
- Europeiska unionens råds Restriktiva åtgärder (sanktioner) – EU:s bästa praxis för effektivt genomförande av restriktiva åtgärder (uppdaterad version) (10572/22, 27.6.2022) (nedan även *EU:s bästa praxis för sanktioner*)
- International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation – the FATF Recommendations 2012 – updated February 2023 (nedan även *FATF:s rekommendationer*).

3 Syften

- (1) I dessa föreskrifter och anvisningar behandlas organiseringen av effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll i anslutning till sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut. Närmare föreskrifter utfärdas i anslutning till organisering av verksamheten, riskbedömning, kundkännedom, sanktionsscreening, frysning av tillgångar, hanteringsmetoder för sanktionsrisker samt rapportering i företagen under tillsyn.
- (2) Syftet med dessa föreskrifter och anvisningar är också att meddela företagen under tillsyn bindande föreskrifter i enlighet med rätten att meddela föreskrifter enligt avsnitt 2.4.
- (3) Syftet med dessa föreskrifter och anvisningar är att meddela företagen under tillsyn tolkningar och rekommendationer för iakttagandet av bestämmelser som gäller sanktioner.
- (4) Syftet med dessa föreskrifter och anvisningar är att ge företagen under tillsyn anvisningar när de vidtar åtgärder för att säkerställa att bestämmelser som gäller sanktioner iakttas.
- (5) Strävan med dessa föreskrifter och anvisningar är att instruera företagen under tillsyn närmare så att de kan genomföra de effektiva verksamhetsprinciper och förfaranden och den effektiva interna kontroll som förutsätts av dem i praktiken.
- (6) Syftet med dessa föreskrifter och anvisningar är att säkerställa att
 - Företaget under tillsyn har tillräckliga resurser för att säkerställa att sanktioner iakttas.
 - Ledningen i företaget under tillsyn har en aktuell uppfattning om hanteringen av företagets sanktionsrisker och om framstegen inom riskhanteringen.
 - Företaget under tillsyn har organiserat sin verksamhet så att det har tydliga definierade roller och ansvar för att säkerställa att sanktioner iakttas.
 - Företaget under tillsyn förstår de sanktionsrisker som hänför sig till företagets verksamhet och har organiserat effektiva och tillräckliga metoder för att hantera och reducera riskerna.
 - Företaget under tillsyn har effektiva metoder för att upptäcka aktörer som är föremål för sanktioner och vid behov frysa deras tillgångar.
 - Företaget under tillsyn har effektiv intern kontroll för att testa processer och system samt för att upptäcka oegentligheter.
 - Företaget under tillsyn har verksamhetsprinciper och förfaranden, som är lämpliga för företagets egen verksamhet, för att hantera risker i anslutning till sanktioner som åläggs av tredje länder.
 - Företaget under tillsyn har ändamålsenliga processer och kanaler för såväl företagets interna rapportering som rapportering till behöriga myndigheter.

4 Organisering av verksamheten för att iakttä sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut

4.1 Allmänt

- (1) Enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen ska den rapporteringsskyldiga ha effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll för att säkerställa att den rapporteringsskyldiga iakttar de förpliktelser som följer av sanktionsbestämmelser samt nationella frysningsbeslut.
- (2) Enligt 9 kap. 1 § 1 mom. i penningtvättslagen ska den rapporteringsskyldiga utse en person i sin ledning som vid den ansvarar för kontrollen över att penningtvättslagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas.
- (3) Enligt 9 kap. 1 § 1 mom. i penningtvättslagen ska den rapporteringsskyldiga genom att se till att de anställda får utbildning säkerställa att penningtvättslagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas.

4.2 Roller och ansvar för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas

ANVISNING (styckena 4–6)

- (4) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder den effektiva interna kontroll som avses i 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska inom sin organisation ha tydligt definierade roller och ansvar för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas.
- (5) Finansinspektionen rekommenderar att de roller och ansvar som avses i stycke 4 beskrivs skriftligt till exempel genom att underhålla ett uppdaterat organisationsschema, av vilket framgår de enheter och/eller personer till vilkas uppgifter det hör att säkerställa att sanktionsbestämmelser och frysningsbeslut iakttas.
- (6) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 9 kap. 1 § 1 mom. i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska utse en person i ledningen som ansvarar för kontrollen över iakttagandet av sanktioner. Den person som utses i ledning ska ha tillräcklig sakkunskap, kompetens och befogenhet för att sköta uppgiften. Den person som utses i ledningen kan vara samma person som eller en annan person än den person som utsetts i ledningen för att ansvara för kontrollen över iakttagandet av de bestämmelser och föreskrifter om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism som utfärdats i penningtvättslagen och med stöd av den.

4.2.1 Försvarslinjer

- (7) I detta avsnitt avses med en modell med tre försvarslinjer en modell för intern kontroll och riskhantering hos företaget under tillsyn där uppgifterna för att genomföra intern kontroll och riskhantering fördelas mellan följande funktioner:
 - affärsenheterna hos företaget under tillsyn (första försvarslinjen)
 - oberoende riskhanterings- och compliancefunktioner (andra försvarslinjen)
 - intern revision (tredje försvarslinjen).

- (8) EBA har utfärdat riktlinjer för intern styrning (EBA/GL/2021/05), som tillämpas på kreditinstitut och vissa andra rapporteringsskyldiga¹.
- (9) EBA:s riktlinjer för intern styrning baserar sig på en modell med tre försvarslinjer, som behandlas särskilt i avdelning V Ramverk och mekanismer för internkontroll i EBA:s riktlinjer. Enligt inledningen i slutrapporten om EBA:s riktlinjer inbegriper de tre försvarslinjernas uppgifter följande:

Första försvarslinjen

Med den första försvarslinjen avses affärsenheterna hos företaget under tillsyn. Affärsenheterna har processer och kontroll som utformats för den operativa verksamheten för att säkerställa att de risker som hänför sig till affärsverksamheten identifieras, analyseras, bedöms, följs och hanteras samt rapporteras till ledningen. Den första försvarslinjens uppgift är att säkerställa att affärsverksamheten bedrivs inom ramen för den riskaptit som ledningen i företaget under tillsyn har fastställt och att affärsverksamheten bedrivs i överensstämmelse med externa och interna krav.

Andra försvarslinjen

Funktionen för riskhantering och funktionen för regelefterlevnad (compliance) bildar den andra försvarslinjen.

Funktionen för riskhantering inom den andra försvarslinjen främjar genomförandet av ett fungerande ramverk för riskhantering i hela företaget under tillsyn och den ansvarar vanligtvis för identifiering, övervakning, analys, mätning, hantering och rapportering av risker. Dess uppgift är att utforma en helhetssyn på de risker som hänför sig till verksamheten i företaget under tillsyn, individuellt och konsoliderat. Den utmanar och bistår den första försvarslinjen vid genomförandet av riskhanteringsåtgärder inom företagets olika affärsområden för att säkerställa att processen och kontrollen inom den första försvarslinjen är korrekt planerad och effektiv.

Funktionen för regelefterlevnad (funktionen för compliance) övervakar normalt efterlevnaden av lagstadgade krav och interna anvisningar, ger stöd och råd åt ledningen och andra anställda i företaget under tillsyn vid efterlevnaden av lagstiftning och interna anvisningar.

Både funktionen för riskhantering och compliance har egna roller för att säkerställa att den första försvarslinjens metoder för intern kontroll och riskhantering ändras vid behov.

Tredje försvarslinjen

Med tredje försvarslinjen avses en oberoende funktion för intern revision. Funktionen för intern revision har till uppgift att genomföra granskningar bland annat för att säkerställa att administrativa arrangemang, processer och mekanismer är sunda och effektiva, att de har införts och att de iaktas konsekvent. Funktionen för intern revision svarar också för oberoende granskning av de två första försvarslinjerna.

ANVISNING (styckena 10–14)

- (10) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte omfattas av tillämpningsområdet för EBA:s riktlinjer som avses i stycke 8 med iakttagande av

¹ I fråga om tillämpningsområde se Finansinspektionens webbplats <https://www.finanssivalvonta.fi/sv/regelverk/de-europeiska-tillsynsmyndigheternas-riktlinjer/>.

proportionalitetsprincipen bedömer huruvida det med beaktande av företagets storlek, verksamhetens art och organisatoriska strukturer är ändamålsenligt att bygga upp företagets riskhantering och riskkontroll i enlighet med modellen med tre försvarslinjer om inte detta krav har ställts i andra bestämmelser som gäller företaget under tillsyn. Exempelvis på värdepappersföretag tillämpas EBA:s riktlinjer för intern styrning enligt direktiv (EU) 2019/2034 (EBA/GL/2021/14).²

- (11) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn fäster uppmärksamhet vid att företagets organisationsstruktur är tydlig, så att den interna kontrollen kan utföras så effektivt som möjligt.
- (12) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn har förfaranden för att säkerställa att den interna revisionen eller en annan funktion som utför intern kontroll bedömer enligt en på förhand fastställd cykel och tidtabell:
- tillräckligheten i fråga om företagets verksamhetsprinciper och andra interna anvisningar som gäller sanktioner i förhållande till företagets dokumenterade risker
 - effektiviteten hos genomförandet av verksamhetsprinciper och interna anvisningar som gäller sanktioner
 - effektiviteten hos den kontroll och kvalitetskontroll som utförs av en eventuell andra försvarslinje
 - täckningen och effektiviteten hos företagets utbildningsprogram om sanktioner.
- (13) Finansinspektionen rekommenderar att de anställda hos den interna revisionen som ansvarar för bedömningar i anslutning till sanktioner har tillräcklig förståelse och kompetens i fråga om iakttagandet av sanktionsbestämmelser och frysningsbeslut.
- (14) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn säkerställer att de åtgärder som behövs för att avhjälpa brister som den interna revisionen och funktionen för compliance lyfter fram vidtas på behörigt sätt och effektivt. Även den interna revisionens och compliances åtgärdsrekommendationer bör genomföras enligt överenskommen tidtabell och omfattning.

4.2.2 Ledningens uppgifter vid iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningbeslut

- (15) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas vid kundkännedom samt om den riskhantering som kunderna orsakar för verksamheten i företagen under tillsyn bygger på följande bestämmelser: 39 § 4 mom. i lagen om betalningsinstitut, KIL 15 kap. 18 § 4 mom., 13 § 4 mom. i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor, 12 kap. 3 § 4 mom. i lagen om investeringstjänster, AIFML 12 kap. 10 §, 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen, 26 kap. 15 § 4 mom. i lagen om placeringsfonder samt 8 kap. 13 § i lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet.
- (16) Med företag under tillsyn avses i föreskrifterna 17–18 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 15.

² I fråga om tillämpningsområde se Finansinspektionens webbplats <https://www.finanssivalvonta.fi/sv/regelverk/de-europeiska-tillsynsmyndigheternas-riktlinjer/>

FÖRESKRIFT (styckena 17–18)

- (17) Ledningen i företaget under tillsyn ska godkänna företagets verksamhetsprinciper, förfaranden och interna kontroll för iakttagandet av sanktioner samt följa och utveckla åtgärder i anslutning till dem. Verksamhetsprinciperna ska omfatta både sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut.
- (18) Ledningen i företaget under tillsyn ska säkerställa att företaget har tillräckliga resurser för att hantera företagets sanktionsrisker samt för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas.

ANVISNING (styckena 19–21)

- (19) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte berörs av bemyndigandena att meddela föreskrifter i stycke 15 iakttar styckena 17–18.
- (20) Enligt Finansinspektionens tolkning förutsätter den effektiva interna kontroll som avses i 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att sårbarheter och brister i anslutning till riskhanteringen av sanktioner i företaget under tillsyn samt framstegen i fråga om de åtgärder som vidtagits för att utveckla riskhanteringen rapporteras regelbundet till företagets ledning.
- (21) Finansinspektionen rekommenderar att ledningen i företaget under tillsyn i sin egen verksamhet främjar en företagskultur som uppmuntrar till att agera i enlighet med lagar och interna anvisningar samt rapportera interna oegentligheter och säkerställer att företaget under tillsyn ingriper effektivt och proportionerligt i sådana.

4.3 Verksamhetsprinciper, förfaranden och andra interna anvisningar

- (22) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas vid kundkännedom samt om den riskhantering som kunderna orsakar för verksamheten i företagen under tillsyn bygger på följande bestämmelser: 39 § 4 mom. i lagen om betalningsinstitut, KIL 15 kap. 18 § 4 mom., 13 § 4 mom. i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor, 12 kap. 3 § 4 mom. i lagen om investeringstjänster, AIFML 12 kap. 10 §, 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen, 26 kap. 15 § 4 mom. i lagen om placeringsfonder samt 8 kap. 13 § i lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet.
- (23) Med företag under tillsyn avses i föreskrift 30 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 22.

ANVISNING (styckena 24–29)

- (24) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska ha skriftliga verksamhetsprinciper för sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut. Verksamhetsprinciperna är riktlinjer på övergripande nivå. Av dem ska åtminstone framgå vilka de enheter som inför sanktioner är, vars sanktioner företaget under tillsyn iakttar för att identifiera, utvärdera, övervaka och begränsa sanktionsrisker samt en beskrivning på övergripande nivå av de metoder och processer som företaget under tillsyn tillämpar.
- (25) Enligt Finansinspektionens tolkning är de förfaranden som avses i 3 kap. 16 § i penningtvättslagen mer detaljerade än de verksamhetsprinciper som avses i stycke 24 och styr företagets

praktiska åtgärder för iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut. Beroende på arten, storleken och omfattningen av företagets verksamhet kan förfarandena inbegripa anvisningar på olika nivåer från anvisningar på allmän nivå till detaljerade anvisningar. Företaget under tillsyn ska säkerställa att antingen verksamhetsprinciperna eller förfarandena inbegriper en beskrivning av de processer som hänför sig till hanteringen av sanktionsrisker, av de anställdas/enheternas roller och ansvar samt av andra uppgifter i anslutning till hanteringen av sanktionsrisker. Verksamhetsprinciperna och förfarandena ska vara dokumenterade.

- (26) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn försöker hitta en balans så att det å ena sidan har effektiva förfaranden för att hantera sanktionsrisker och så att dess förfaranden för hantering av sanktionsrisker å andra sidan inte leder till att kundernas användning av tjänster inte förhindras grundlöst.
- (27) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder det krav på effektiva verksamhetsprinciper som framställs i 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska pröva om dess verksamhetsprinciper är tillräckliga i förhållande till de sanktionsrisker som hänför sig till företagets verksamhet. Företaget under tillsyn ska ompröva verksamhetsprinciperna med jämna mellanrum, så att förändringar i verksamhetsmiljön och i företagets egen verksamhet beaktas och verksamhetsprinciperna uppdateras vid behov.
- (28) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn även ska utarbeta detaljerade praktiska anvisningar för att säkerställa efterlevnaden av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut.
- (29) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder effektiv intern kontroll enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen bland annat kontroll av att verksamhetsprinciperna, förfarandena och de mer detaljerade anvisningarna utgör en del av den dagliga verksamheten i företaget under tillsyn.

FÖRESKRIFT (stycke 30)

- (30) Företaget under tillsyn ska regelbundet, minst en gång i året, granska att verksamhetsprinciperna för iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut är aktuella och korrekta, och vid behov uppdatera verksamhetsprinciperna.

ANVISNING (styckena 31–32)

- (31) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte berörs av bemyndigandena att meddela föreskrifter i stycke 22 iakttar stycke 30.
- (32) Finansinspektionen rekommenderar att de verksamhetsprinciper som avses i stycke 30 inbegriper en allmän beskrivning av de metoder och som företaget under tillsyn använder för att iaktta sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut.

4.4 Utbildning för anställda och anställdas kompetens i anslutning till sanktioner

- (33) Enligt 9 kap. 1 § 1 mom. i penningtvättslagen ska en rapporteringsskyldig säkerställa att penningtvättslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas genom att de anställda får utbildning.

ANVISNING (styckena 34–40)

- (34) Enligt Finansinspektionens tolkning inbegriper den skyldighet att ombesörja utbildning för de anställda som avses i 9 kap. 1 § 1 mom. i penningtvättslagen kundkännedom i anslutning till iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut och åtgärder för att säkerställa att företaget under tillsyn iakttar sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut.
- (35) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder den skyldighet att ombesörja utbildning för de anställda som avses i 9 kap. 1 § 1 mom. i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska utarbeta verksamhetsprinciper och förfaranden för utbildningen samt övervaka att de iakttas bland annat så att det förs bok över tidpunkterna för utbildning, utbildningens innehåll samt deltagarna.
- (36) Finansinspektionens tolkning är att för att uppfylla förpliktelsen i 9 kap. 1 § 1 mom. ska den utbildning som företaget under tillsyn ger vara tillräckligt detaljerad för att säkerställa att företagets anställda har tillräckliga färdigheter att klara av sina arbetsuppgifter på det sätt som regleringen och företagets verksamhetsprinciper och förfaranden förutsätter. Uppfyllande av förpliktelsen kan förutsätta att det har utarbetats egna skräddarsydda utbildningsinnehåll för olika kategorier av anställda.
- (37) Finansinspektionen rekommenderar att den utbildning som avses i stycke 36 innefattar att företaget under tillsyn ombesörjer introduktion och upprätthållande av yrkesskickligheten för de anställda när det gäller
- förfaranden för kundkännedom som hänför sig till iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut och
 - iakttagande av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut.
- (38) Finansinspektionen rekommenderar att företagen under tillsyn ser till att de anställdas yrkesskicklighet kontinuerligt upprätthålls under hela anställningen i den utsträckning som arbetsuppgifterna förutsätter. Det bör följas att utbildningen för de anställda är tillräcklig och aktuell.
- (39) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn beaktar arten, storleken och omfattningen av företagets verksamhet i utbildningen, så att utbildningen är proportionerlig i förhållande till företagets kundkrets, geografiska belägenhet, produkter och tjänster samt distributionskanaler.
- (40) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn uppdaterar utbildningsprogrammet regelbundet och speciellt i situationer där brister har iakttagits i företagets interna kontroll i fråga om förfarandena i anslutning till iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut.

5 Bedömning av sanktionsbestämmelsers och nationella frysningsbesluts konsekvenser för verksamheten i företaget under tillsyn

- (1) I detta kapital avses med bedömning av sanktionsbestämmelsers och nationella frysningsbesluts konsekvenser för verksamheten i företaget under tillsyn en riskbedömning som gjorts av företaget under tillsyn, där företaget strävar efter att identifiera de hot och sårbarheter i samband med sanktioner som riktar sig mot företaget samt att bedöma sannolikheten för att hoten och sårbarheterna ska realiseras.³
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas vid kundkännedom samt om den riskhantering som kunderna orsakar för verksamheten i företagen under tillsyn bygger på följande bestämmelser: 39 § 4 mom. i lagen om betalningsinstitut, KIL 15 kap. 18 § 4 mom., 13 § 4 mom. i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor, 12 kap. 3 § 4 mom. i lagen om investeringstjänster, AIFML 12 kap. 10 §, 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen, 26 kap. 15 § 4 mom. i lagen om placeringsfonder samt 8 kap. 13 § i lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet.
- (3) Med företag under tillsyn avses i föreskrift 6 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 2.

ANVISNING (styckena 4–5)

- (4) Enligt Finansinspektionens tolkning förutsätter utarbetande av de effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll som avses i 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn först har gjort en riskbedömning, där företaget identifierar och bedömer de risker i anslutning till underlåtenhet att iakttä sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut som riktar mot det samt sannolikheten för dessa risker.
- (5) Enligt Finansinspektionens tolkning ska de effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll som avses i 3 kap. 16 § i penningtvättslagen vara proportionerliga i förhållande till de risker som identifierats vid riskbedömningen. Företaget under tillsyn har möjlighet att tillämpa ett riskbaserat tillvägagångssätt när företaget beslutar hur det allokerar resurser för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas. Då måste det emellertid säkerställas att företaget under tillsyn har tillräckliga resurser inom samtliga delområden av sin verksamhet för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas till alla delar. Det är inte möjligt att tillämpa riskbaserad prövning av huruvida företaget under tillsyn iakttar sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut till alla delar.

Exempel 1:

Företaget under tillsyn har utifrån sin riskbedömning av sanktioner bedömt att de omfattande sanktioner som påförts Ryssland påverkar dess verksamhet i form av förhöjd risk. Företaget under tillsyn riktar riskbaserat mer resurser till de delområden av dess verksamhet som är mest

³ I dessa föreskrifter och anvisningar behandlas företagets skyldigheter i anslutning till iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut som en del av kundkännedomen enligt penningtvättslagen. Företaget under tillsyn ska beakta att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut kan medföra skyldigheter för företaget även i förhållande till bland annat dess affärspartner och andra samarbetsaktörer. Dessa skyldigheter behandlas dock inte i dessa föreskrifter och anvisningar.

sårbara med avseende på de sanktioner som påförts Ryssland. Företaget under tillsyn bland annat utreder betalningstrafiken med Ryssland (inkl. utredning av betalningstrafikens bakgrund och syfte) effektivare i fråga om de kunder som har betalningar från/till Ryssland.

Företaget under tillsyn har också bedömt att de sanktioner som påförts Nicaragua inte har just någon inverkan på bolaget. Företaget under tillsyn ska trots detta iakttä de förbud och förpliktelser som hänför sig till sanktionsregimen för Nicaragua, men det behöver inte anvisa lika mycket resurser för att säkerställa att denna sanktionsregim iakttas som i fråga om de sanktioner som det bedömt är förknippande med högre risk. Sanktionsregimen för Nicaragua innefattade vid bedömningstidpunkten endast sanktioner för personer och sammanslutningar, så företaget under tillsyn ser till att den sanktionsförteckning som hänför sig till sanktionsregimen för Nicaragua ingår i företagets sanktionsscreening, och det inför inga särskilda riskhanteringsförfaranden för denna risk.

Exempel 2:

Bank Y har som kunder företag som har omfattande affärsverksamhet som bedömts som riskfylld med avseende på iakttagandet av sanktioner i Centralamerika, framför allt med lokalförvaltningen i Nicaragua. Bank Y har utifrån sin riskbedömning beslutat att rikta skärpta åtgärder för kundkännedom till dessa företagskunder.

FÖRESKRIFT (stycke 6)

- (6) Företaget under tillsyn ska göra en riskbedömning, där företaget identifierar de hot och sårbarheten som riktas mot det i anslutning till underlåtenhet att iakttä sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut samt kringgående av sanktioner samt bedömer sannolikheten för att hoten och sårbarheterna ska realiseras. Riskbedömningens aktualitet ska granskas minst en gång per år. Riskbedömningen ska uppdateras vid behov. Aktualitetsgranskningen och uppdateringar av riskbedömningen jämte motivering ska dokumenteras.

ANVISNING (styckena 7–12)

- (7) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte berörs av bemyndigandena att meddela föreskrifter i stycke 2 iakttar stycke 6.
- (8) Med granskning av aktualiteten i stycke 6 avses att företaget under tillsyn granskar om det har inträffat sådana förändringar i företagets omvärld som innebär att riskbedömningen behöver uppdateras. Sådana förändringar kan vara till exempel betydande ändringar i bestämmelserna i form av en ny sanktionsregim eller att nya produkter och tjänster börjar tillhandahållas, när de inverkar på sanktionsriskerna i företaget under tillsyn.
- (9) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn uppdaterar riskbedömningen också när det inträffar förändringar i företagets riskhanteringsmetoder eller företaget upptäcker nya sårbarheter i sin verksamhet. Företaget under tillsyn ska se till att förändringar i sanktionsriskerna rapporteras regelbundet till företagets ledning enligt stycke 6 i avsnitt 4.2.
- (10) Finansinspektionen rekommenderar att av företagets riskbedömning framgår företagets motiverade syn på de sanktionsrisker som riktar sig mot företaget under tillsyn och som inbegriper åtminstone följande beskrivningar:

- hur de produkter och tjänster som företaget under tillsyn tillhandahåller kan utnyttjas för att kringgå sanktioner
 - vilka sanktionsrisker som riktar sig mot företagets kunder, produkter, tjänster och distributionskanaler samt geografiska regioner (t.ex. en kunds affärstransaktioners kopplingar till länder som är föremål för omfattande sanktioner)
 - vilka sanktionsrisker som riktar sig mot företagets geografiska belägenhet
 - vilka sanktionsrisker i anslutning till finansiering av terrorism⁴ som riktar sig mot företagets verksamhet
 - vilka sanktionsrisker i anslutning till finansiering av spridning av massförstörelsevapen⁵ som riktar sig mot företagets verksamhet.
- (11) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn i riskbedömningen skiljer åt de sanktionsrisker som hänför sig till kunder, produkter och tjänster, distributionskanaler och geografisk regioner enligt affärsområde.
- (12) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn vid uppdateringen av riskbedömningen som riskhöjande faktorer beaktar
- situationer som upptäckts hos företaget under tillsyn, där man inte har agerat på det sätt som sanktionsbestämmelser eller nationella frysningsbeslut förutsätter,
 - nära ögat-situationer som hänför sig till de ovannämnda,
 - situationer som upptäckts hos företaget under tillsyn, där man har försökt kringgå sanktioner, och
 - rapporter om tvivelaktiga transaktioner från företaget under tillsyn som gäller sanktioner.

⁴ FN:s resolutioner 1267 (år 1999), 1989 (år 2011) och 2253 (år 2015). Se också FATF:s rekommendationer, rekommendation 6. Targeted financial sanctions related to terrorism and terrorist financing.

⁵ Se FATF:s rekommendationer, rekommendation 7. Targeted financial sanctions related to proliferation.

6 Kundkännedom för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas

6.1 Allmänt

- (1) I 3 kap. 16 § i penningtvättslagen föreskrivs om de verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll som krävs för att uppfylla förpliktelsen att iakttas sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut.
- (2) Enligt artikel 1.5 i rådets förordning (EG) 2580/2001 avses med *ägande av en juridisk person, en grupp eller en enhet* innehav av mer än 50 procent av äganderätten i en juridisk person, en grupp eller en enhet, eller innehav av ett majoritetsintresse i någon eller något av dessa.
- (3) I artikel 1.6 i rådets förordning (EG) 2580/2001 och i EU:s bästa praxis för sanktioner⁶ anges de kriterier som ska vara uppfyllda för att det ska anses att en juridisk person eller enhet har kontroll över en annan person eller enhet⁷. I EU:s bästa praxis för sanktioner⁸ anges också vad som betraktas som *att indirekt göra tillgångar eller ekonomiska resurser tillgängliga*.
- (4) I 3 § och 6–7 § i frysninglagen ingår förbud mot att överföra, förändra och överlåta tillgångar till fysiska och juridiska personer som är föremål för nationella frysningsbeslut.
- (5) Avsnitt 6 i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar 2/2023 om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism innehåller föreskrifter och anvisningar om kundkännedom.
- (6) I detta avsnitt utfärdas föreskrifter och anvisningar som preciserar de föreskrifter och anvisningar som avses i stycke 5 till den del som den kundkännedom som behövs för att iakttas sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut förutsätter.

ANVISNING (styckena 7–14)

- (7) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn fäster särskild uppmärksamhet vid att det omsorgsfullt iakttar förpliktelser enligt såväl sanktionsbestämmelser som nationella frysningsbeslut. Detta är särskilt viktigt om företaget under tillsyn anlitar utländska tjänsteleverantörers tjänster vid sanktionsscreeningen, där förpliktelsen att iakttas nationella frysningsbeslut inte har beaktats.
- (8) Enligt Finansinspektionens tolkning gäller sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen alla fysiska personer och juridiska personer och de ålägger skyldighet att frysa tillgångar och andra ekonomiska resurser som tillhör sådana aktörer som är utpekade i förordningar som ingår i sanktionsbestämmelserna och som är föremål för nationella frysningsbeslut samt skyldighet att inte överlåta tillgångar eller ekonomiska resurser till dessa aktörer.
- (9) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn fäster särskild uppmärksamhet vid tillämpningsområdet för respektive EU-sanktionsförordning⁹. Frysningsförpliktelserna i EU:s sanktionsförordningar gäller vanligtvis de aktörer som är utpekade i sanktionsförordningarna samt

⁶ EU:s bästa praxis för sanktioner, punkt 63.

⁷ Se också avsnitt 6.2.1.

⁸ EU:s bästa praxis för sanktioner, punkt 66.

⁹ EU:s gällande sanktionsprogram: <https://www.sanctionsmap.eu/#/main>.

tillgångar och ekonomiska resurser som de äger eller besitter eller som de har kontroll över. Till förpliktelserna enligt sanktionsbestämmelserna hör vanligtvis förbud mot att direkt eller indirekt göra tillgångar eller ekonomiska resurser tillgängliga för aktörer som är föremål för sanktioner.

Exempel:

Om företaget under tillsyn har en kund som är en fysisk eller juridisk person som är utpekad i en EU-sanktionsförordning ska företaget frysa kundens tillgångar. Dessutom ska företaget under tillsyn se till att det inte gör ekonomiska resurser tillgängliga för aktörer som är utpekade i en EU-sanktionsförordning.

- (10) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn fäster särskild uppmärksamhet vid Europeiska kommissionens ståndpunkt att ägande eller bestämmande inflytande också kan realiseras till följd av att en sådan juridisk person eller sammanslutning som inte har utpekats i sanktionsförordningar ägs gemensamt av flera personer eller sammanslutningar som utpekats i olika sanktionsförordningar.¹⁰
- (11) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn beaktar att trots att det inte definieras i EU:s sanktionsförordningar vad som avses med ägande av en juridisk person, grupp eller sammanslutning, har det i EU:s bästa praxis för sanktioner¹¹ angetts att om en förtecknad aktör innehar mer än 50 procent av äganderätten i en juridisk person eller en enhet eller innehar ett majoritetsintresse i denna, ska den juridiska personen eller enheten anses vara ägd av en annan person eller enhet. I denna punkt hänvisas det till rådets förordning (EG) 2580/2001, där EU:s så kallade 50-procentregel finns inskriven¹². Denna 50-procentregel har tillämpats även i EU:s andra sanktionsförordningar.
- (12) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn fäster särskild uppmärksamhet vid att förpliktelser med anknytning till sanktionsbestämmelser kan förutsätta att företaget under tillsyn i stället för de åtgärder som nämns i stycke 9 vidtar även andra slags åtgärder, till exempel avhåller sig från vissa transaktioner tillsammans med företag som är verksamma inom vissa ekonomiska sektorer (s.k. sektoriella sanktioner)¹³.
- (13) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn beaktar att trots att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut vanligtvis medför förpliktelse att frysa tillgångar och förbud mot att tillhandahålla tillgångar samt i enskilda fall även andra restriktioner i tillhandahållandet av tjänster (s.k. sektoriella sanktioner), förpliktar de inte till att säga upp kundförhållanden med kunder som är föremål för sanktioner.¹⁴
- (14) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn beaktar att förpliktelsen att iaktta sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut inte innebär att företaget ska vägra att etablera kundförhållandena eller säga upp kundförhållanden med hela kundgrupper som är förenade med hög sanktionsrisk.

¹⁰ Kommissionens vanliga frågor: Bestämmelser som gäller frysning av tillgångar och förbud mot att tillhandahålla tillgångar eller ekonomiska resurser: Rådets förordning (EU) 269/2014. Fråga 8.

¹¹ EU:s bästa praxis för sanktioner, punkt 62.

¹² Se artikel 1.5. i rådets förordning (EG) 2580/2001.

¹³ Se Europeiska rådets anvisning i fråga om sektoriella sanktioner mot Ryssland <https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/>, läst 28.4.2023

¹⁴ Se 3 kap. 1 § i penningtvättslagen, som gäller avslag på ansökningar om kundförhållande samt begränsning och uppsägning av kundförhållanden.

6.2 Uppgifter om kundkännedom

- (15) I 3 kap. i penningtvättslagen finns bestämmelser om förpliktelser i anslutning till kundkännedom. Enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen ska den rapporteringsskyldiga som en del av åtgärderna för kundkännedom ha effektiva verksamhetsprinciper för kundkännedom för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas.

ANVISNING (styckena 16–19)

- (16) Enligt Finansinspektionens tolkning inbegriper de effektiva förfaranden som avses i 3 kap. 16 § i penningtvättslagen förfaranden för att skaffa uppgifter om kundkännedom så att företaget under tillsyn kan upptäcka, hantera och reducera de sanktionsrisker som hänför sig till företagets kunder.
- (17) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska samla in uppgifter om kundkännedom i fråga om sina kunder i samband med att kundförhållandet etableras samt regelbundet under hela den tid kundförhållandet varar så att företaget kan upptäcka faktorer som är av betydelse för den sanktionsrisk som hänför sig till kundrelationen och kan utföra sanktionsscreening¹⁵.
- (18) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn tillämpar skärpta åtgärder för kundkännedom när företaget bedömer att fallet är förenat med större sanktionsrisk än normalt¹⁶.
- (19) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn i fall som avses i stycke 18 utifrån sin riskbaserade prövning inhämtar mer omfattande dokumentbevis för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och frysningsbeslut iakttas. Detta kan betyda till exempel att externa tjänsteleverantörers informationstjänster utnyttjas samt att ägarna till bolag som hör till kundens eller en annan parts koncern utreds utifrån dokumentbevis som verifierar saken och att dessa bolags handelsregisterutdrag och bolagsordningar granskas.

6.2.1 Identifiering av förmånstagare för iakttagande av sanktionsbestämmelser

- (20) Enligt EU:s bästa praxis för sanktioner ska en juridisk person eller enhet anses vara *ägd*¹⁷ av en annan person eller enhet om personen eller enheten innehar mer än 50 % av äganderätten i den andra enheten eller innehar ett majoritetsintresse i denna.

Om något av följande kriterier är uppfyllt ska en juridisk person eller enhet anses *kontrolleras*¹⁸ av en annan person eller enhet, om inte något annat visas i ett enskilt fall:

- Någon har rätt eller befogenhet att utse eller entlediga en majoritet av ledamöterna i en juridisk persons eller en enhet förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.
- Att någon enbart genom utövandet av sin rösträtt ha utsett en majoritet av de ledamöter i en juridisk persons eller en enhets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan som har innehaft sina poster under innevarande och föregående räkenskapsår.

¹⁵ Se närmare avsnitt 7 Sanktionsscreening.

¹⁶ Närmare om bedömning av sanktionsrisker i avsnitt 5 stycke 10.

¹⁷ EU:s bästa praxis för sanktioner, punkt 62.

¹⁸ EU:s bästa praxis för sanktioner, punkterna 63–65. Det är värt att notera att i EU:s bästa praxis för sanktioner används termen "kontrollera", vilket betyder detsamma som att "ha bestämmande inflytande" i den finländska lagstiftningen, och termen "enhet" i stället för "sammanslutning".

- c) Att någon till följd av ett avtal med andra aktieägare eller medlemmar i en juridisk person eller en enhet ensam kontrollerar en majoritet av aktieägarnas eller medlemmarnas rösträtter i den juridiska personen eller enheten.
 - d) Någon har rätt att utöva ett bestämmande inflytande över en juridisk person eller en enhet enligt ett avtal med den juridiska personen eller enheten, eller enligt en bestämmelse i dess stadgar, om den lagstiftning som den juridiska personen eller enheten lyder under tillåter sådana avtal eller bestämmelser.
 - e) Någon har befogenhet att utöva rätten att utöva ett bestämmande inflytande i enlighet med led d, utan att vara innehavare av den rätten¹⁹.
 - f) Någon har rätt att använda alla eller delar av en juridisk persons eller en enhetsstillgångar.
 - g) Att leda en juridisk person eller en enhet på en gemensam grund och offentliggöra en sammanställd redovisning.
 - h) Att solidariskt dela en fysisk persons eller en enhets ekonomiska förpliktelser eller garantera dessa.
- (21) Enligt EU:s bästa praxis för sanktioner²⁰ betraktas som att *indirekt göra tillgångar tillgängliga* att göra tillgångar eller ekonomiska resurser tillgängliga för juridiska personer eller enheter som ägs eller kontrolleras av en aktör som är upptagen i en sanktionsförteckning, såvida de inte från fall till fall och med användning av en riskbaserad metod och med beaktande av omständigheterna kan säkerställas att de berörda tillgångarna eller ekonomiska resurserna inte kommer att användas av eller gynna förtecknade personen eller enheten.

Exempel:

Person Y är föremål för EU:s sanktioner. Person Y äger 30 procent av bolag A, men med stöd av delägaravtalet har person Y rätt att utse majoriteten av styrelseledamöterna i bolag A. Företaget under tillsyn ska iakttä förpliktelserna enligt sanktionsbestämmelserna i förhållande till person Y och det får inte heller göra tillgångar eller ekonomiska resurser tillgängliga för bolag A, och det inte från fall till fall och med användning av en riskbaserad metod och med beaktande av omständigheterna kan säkerställas att tillgångarna eller de ekonomiska resurserna inte kommer att användas av eller gynna Y.

ANVISNING (styckena 22-23)

- (22) Enligt Finansinspektionens tolkning inbegriper effektiva förfaranden enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen förfaranden för identifiering av kunder som är föremål för sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut och av förmånstagare i kunder som är föremål för sanktionsbestämmelser. Effektiva förfaranden ska även inbegripa aktörer enligt stycke 21 som indirekt är föremål för sanktionsbestämmelser och frysningsbeslut och som inte är utpekade i sanktionsförteckningar.
- (23) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn fäster särskild uppmärksamhet vid att definitionerna av *innehav* och *kontroll/bestämmande inflytande*²¹ enligt

¹⁹ Till exempel medelst ett bulvanföretag.

²⁰ EU:s bästa praxis för sanktioner, punkt 66.

²¹ Se avsnitt 6.1 styckena 2-5.

sanktionsbestämmelser inte sammanfaller med hur verkliga förmånstagare i sammanslutningar definieras i 1 kap. 5 § i penningtvättslagen.

6.3 Fortlöpande uppföljning av kundförhållandet

- (24) Bestämmelser om fortlöpande uppföljning finns i 3 kap. 4 § 2 och 3 mom. i penningtvättslagen och i 3 kap. 3 § 1 mom. i den lagen föreskrivs att uppgifterna om kundkännedom ska vara aktuella och relevanta.
- (25) Enligt 3 kap. 4 § 2 mom. i penningtvättslagen ska de rapporteringsskyldiga ordna uppföljning som med beaktande av arten och omfattningen av kundernas verksamhet, kundförhållandenas beständighet och varaktighet samt riskerna är tillräcklig för att säkerställa att kundernas verksamhet är förenlig med den rapporteringsskyldigas erfarenheter av och uppgifter om kunden och dennes verksamhet.
- (26) I 3 kap. 16 § i penningtvättslagen föreskrivs om skyldighet för den rapporteringsskyldiga att som en del av åtgärderna som anknyter till kundkännedom ha effektiva verksamhetsprinciper för att säkerställa att den rapporteringsskyldiga iakttar sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut.

ANVISNING (styckena 27–30)

- (27) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska införa förfaranden för att genomföra fortlöpande uppföljning i anslutning till sanktioner. Som ett led i den fortlöpande uppföljningen ska företaget under tillsyn screena transaktioner för att säkerställa
- att transaktionerna stämmer överens med de uppgifter som företaget under tillsyn har om kunden, dennes affärsverksamhet och riskprofil,
 - att transaktionerna inte strider mot sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut, och
 - att de handlingar och uppgifter som företaget under tillsyn innehar är uppdaterade.
- (28) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att de förfaranden som införts för iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut ska innehålla förfaranden för fullgörande av utredningsskyldigheten när kundens faktiska verksamhet avviker från de uppgifter som fåtts om kunden när kundförhållandet etablerades och under kundförhållandet.
- Exempel:
- Behov av skärpta åtgärder för kundkännedom kan uppstå på grund av kundens egen verksamhet till exempel i situationer där kunden har betalningstrafik till ett land som är föremål för omfattande sanktioner.*
- (29) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 3 kap. 16 § och 3 kap. 4 § 2 mom. i penningtvättslagen att den fortlöpande uppföljningen ska vara systematisk och heltäckande i förhållande till verksamhetens omfattning i företaget under tillsyn samt sanktionsriskerna i kundförhållandena. Heltäckande betyder till exempel att alla produkter och tjänster som företaget tillhandahåller har beaktats i den fortlöpande uppföljningen.

- (30) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder skyldigheten i 3 kap. 1 § 3 mom. i penningtvättslagen att iaktta åtgärderna för kundkännedom riskbaserat under hela kundförhållande bland annat att företaget under tillsyn som en del av den fortlöpande uppföljningen av kundförhållandet och särskilt när uppgifterna om kundkännedom uppdateras ska bedöma hur förändringar i kundens verksamhet påverkar kundens individuella risknivå, även med beaktande av sanktionsrisker. När risknivån fastställs ska också risker som hänför sig till sanktioner beaktas.

6.4 Resurser och instruktioner för fortlöpande uppföljning

- (31) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas vid kundkännedom samt om den riskhantering som kunderna orsakar för verksamheten i företagen under tillsyn bygger på följande bestämmelser: 39 § 4 mom. i lagen om betalningsinstitut, KIL 15 kap. 18 § 4 mom., 13 § 4 mom. i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor, 12 kap. 3 § 4 mom. i lagen om investeringstjänster, AIFML 12 kap. 10 §, 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen, 26 kap. 15 § 4 mom. i lagen om placeringsfonder samt 8 kap. 13 § i lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet.
- (32) Med företag under tillsyn avses i föreskrifterna 33–35 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 31.

FÖRESKRIFT (styckena 33-35)

- (33) Företaget under tillsyn ska säkerställa att tillräckliga ekonomiska, tekniska och personalresurser för att hantera sanktionsrisker har reserverats för den fortlöpande uppföljningen.
- (34) Företaget under tillsyn ska säkerställa att både förfarandena för manuell fortlöpande uppföljning och den informationssystembaserade sanktionsscreening som företaget eventuellt använder baserar sig på företagets riskbedömning av sanktioner, och att de är tillräckligt heltäckande med beaktande av verksamhetens art, storlek och omfattning i företaget under tillsyn. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid de olika produkter och tjänster som identifierats i riskbedömningen samt vid sanktionsrisker och geografiska risker som hänför sig till kundförhållandena.
- (35) Företaget under tillsyn ska säkerställa att de anvisningar om fortlöpande uppföljning som avses i 9 kap. 1 § 3 mom. i penningtvättslagen innehåller åtminstone
- anvisningar för genomförande av olika fortlöpande uppföljningsuppgifter med beaktande av de sanktionsrisker som hänför sig till företagets olika affärsområden samt produkter och tjänster
 - anvisningar för omsorgsfull och tillräcklig dokumentation av vidtagna åtgärder, särskilt så att det går att visa i efterhand vilka åtgärder som har vidtagits på grund av iakttagelser under den fortlöpande uppföljningen (inklusive behandling av sanktionslarm) samt motiveringar till åtgärderna.

ANVISNING (stycke 36-38)

- (36) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte berörs av bemyndigandena att meddela föreskrifter i stycke 31 iakttar föreskrifterna 33–35.
- (37) Finansinspektionen rekommenderar att tillhandahållare av virtuella valutor använder ett informationssystembaserat analysprogram för kundkännedom och för att följa kundernas verksamhet, om riskbedömningen visar att affärsverksamhetens art och omfattning förutsätter detta.

Tillhandahållare av virtuella valutor ska använda den information som fås med hjälp av analysprogrammet också när de bedömer de sanktionsrisker som kunderna medför för verksamheten.

- (38) Finansinspektionen rekommenderar att ifall den som tillhandahåller en tjänst i anslutning till virtuella valutor tillåter sina kunder att överföra virtuella valutor till eller från tjänsten genom att utnyttja funktioner vilkas uppenbara syfte är att dölja de virtuella valutornas ursprung, ska detta beaktas i riskbedömningen som gäller sanktioner samt när den fortlöpande uppföljningen ordnas. Ett exempel på en sådan funktion som avses här är en så kallad mixer.

6.5 Utredningsskyldighet i anslutning till transaktioner för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysingsbeslut iakttas

- (39) Enligt EU:s bästa praxis för sanktioner är det generellt förbjudet att göra tillgångar tillgängliga för en utpekad person eller enhet antingen genom betalning för varor eller tjänster, som en donation, för att återlämna tillgångar som tidigare innehades enligt ett avtalsarrangemang, eller på annat sätt, såvida inte detta tillåts av den berörda myndigheten enligt tillämplig dispens i förordningen²².
- (40) Enligt EU:s bästa praxis för sanktioner är det förbjudet att göra ekonomiska resurser tillgängliga för en utpekad person eller enhet, bland annat genom gåva, försäljning, byte eller återlämnande av ekonomiska resurser som innehas eller kontrolleras av en tredje part till en utpekad ägare utan tillstånd från den berörda myndigheten enligt den tillämpliga förordningen²³.

ANVISNING (styckena 41–45)

- (41) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn inför interna anvisningar för vilken slags utredning och vilka dokument som stödjer utredningen som ska inhämtas om kundens transaktioner så att företaget under tillsyn kan försäkra sig om att transaktionen inte strider mot sanktionsbestämmelser eller nationella frysingsbeslut.
- (42) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn beaktar bland annat följande omständigheter när företaget bedömer de sanktionsrisker som hänför sig till kundens transaktion:
- är aktörer som är föremål för sanktioner direkt eller indirekt delaktiga i transaktionen
 - hänför sig sådana produkter eller tjänster till transaktionen som är föremål för förbud eller restriktioner (till exempel produkter med dubbla användningsområden)
 - hänför sig länder eller regioner som är föremål för omfattande sanktioner till transaktionen
 - finns det indikationer på kringgående av sanktioner i transaktionen²⁴
 - gör transaktionen det möjligt för kunden att ta emot betalningar från en okänd tredje part eller är transaktionen förenad med indikationer på att man har försökt dölja förmånstagarna bakom komplicerade ägandekedjor eller används bulvaner
 - hänför sig flera olika parter i olika geografiska regioner till den tjänst som företaget under tillsyn tillhandahåller (till exempel trade finance-tjänster)

²² EU:s bästa praxis för sanktioner, punkt 49.

²³ EU:s bästa praxis för sanktioner, punkt 57.

²⁴ Se avsnitt 7.4 Förhindrande av kringgående av sanktioner.

- (43) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn utnyttjar information från offentliga källor för bedömning av sanktionsrisker, om företaget bedömer att källan är trovärdig och tillförlitlig²⁵.
- (44) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn utifrån sin riskbaserade bedömning vid behov tar kontakt med kunden för att få mer information om syftet med transaktionen eller kundens verksamhet för att säkerställa att syftet med transaktionen eller kundens verksamhet inte är verksamhet som strider mot sanktionsbestämmelser eller nationella frysningsbeslut. En sådan utredning om saken som kunden lämnar och som inte baserar sig på dokumentbevis skulle dock inte nödvändigtvis vara tillräcklig för att undanröja misstankar som väckts mot transaktionen eller kundens verksamhet.
- (45) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn vid behov begär att kunden lämnar en skriftlig utredning för att fullgöra utredningsskyldigheten i anslutning till sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut och då borde särskild uppmärksamhet fästas vid dokumentens äkt-het och trovärdighet. Beroende på situationen kan det vara nödvändigt att som skriftlig utredning begära till exempel köpebrev, försäljnings-/inköpsavtal, finansieringsavtal, tullhandlingar för utri-keshandel och fakturor i anslutning till affärsverksamheten.

6.6 Korrespondentförbindelser

- (46) Detta avsnitt tillämpas på kreditinstitut, finansiella institut som avses i 1 kap. 4 § 1 mom. 16 punkten i penningtvättslagen, betalningsinstitut samt betaltjänstleverantörer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut.
- (47) I 1 kap. 4 § 1 mom. 18 punkten i penningtvättslagen definieras vad som avses med korrespon-dentförbindelse²⁶.
- (48) I detta avsnitt avses med *ett arrangemang som motsvarar en korrespondentförbindelse* arrange-mang som motsvarar sådana korrespondentförbindelser som definieras i 1 kap. 4 § 1 mom. 18 punkten i penningtvättslagen, där den ena parten eller båda parterna är ett betalningsinstitut eller en sådan betaltjänstleverantör som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut.
- (49) I 3 kap. 12 § i penningtvättslagen föreskrivs det om skärpta åtgärder för kundkännedom som ska tillämpas på korrespondentförbindelser.
- (50) I avsnitt 6 i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism 2/2023 utfärdas föreskrifter och anvisningar om skyldigheter till kund-kännedom i anslutning till korrespondentförbindelser.
- (51) I detta avsnitt utfärdas föreskrifter och anvisningar som preciserar de föreskrifter och anvisningar som avses i stycke 50 till den del som det i anslutning till korrespondentförbindelser och arrange-mang som motsvarar korrespondentförbindelser är nödvändigt att tillämpa skärpta åtgärder för kundkännedom för att säkerställa att motparten iakttar kraven enligt bestämmelserna om kund-kännedom och att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas.
- (52) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas vid kundkännedom samt om den riskhantering som kunderna orsakar för verksamheten i företagen

²⁵ Enligt regeringens proposition RP 38/2018 rd, s. 22 kan uppgiftskällor t.ex. vara domstolsbeslut, uppgifter i medierna och uppgifter i myndighetsregis-ter.

²⁶ Artikel 3.8 a och b i det fjärde penningtvättsdirektivet.

under tillsyn bygger på följande bestämmelser: 39 § 4 mom. i lagen om betalningsinstitut, KIL 15 kap. 18 § 4 mom., 12 kap. 3 § 4 mom. i lagen om investeringstjänster, AIFML 12 kap. 10 §, 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen samt 26 kap. 15 § 4 mom. i lagen om placeringsfonder.

- (53) Med företag under tillsyn avses i föreskrift 55 och anvisningarna 56–58 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 52.
- (54) Anvisningarna 56–58 tillämpas förutom på kreditinstitut och finansiella institut även på betalningsinstitut samt på betaltjänstleverantörer som avses i 7 och 7 a § i lagen om betalningsinstitut.

FÖRESKRIFT (stycke 55)

- (55) Företaget under tillsyn ska kunna påvisa för Finansinspektionen att en korrespondentförbindelse och ett arrangemang som motsvarar en korrespondentförbindelse ingåtts samt att det har tillräckliga uppgifter om motparten för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas.

ANVISNING (styckena 56–58)

- (56) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn i sina förfaranden enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen beaktar de sanktionsrisker som hänför sig till korrespondentförbindelser och arrangemang som motsvarar en korrespondentförbindelse.
- (57) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn innan en korrespondentförbindelse eller ett arrangemang som motsvarar en korrespondentförbindelsen ingås bedömer den sanktionsrisk som hänför sig till motparten och också beaktar motpartens eventuella tidigare överträdelser i anslutning till sanktioner när det bedömer behovet av att tillämpa skärpta åtgärder för kundkännedom. Bedömningen bör uppdateras regelbundet.
- (58) Finansinspektionens tolkning är att när en korrespondent tillhandahåller betalningsförmedlingskonton för andra kreditinstitut och finansiella institut är sådana relevanta uppgifter om kundkännedom som avses i 3 kap. 12 § 5 mom. 2 punkten i penningtvättslagen och som motparten ska lämna till korrespondenten åtminstone sådana uppgifter om motpartens kunder som kan behövas för att iakttas utredningsskyldigheten enligt 3 kap. 4 § 3 mom. i penningtvättslagen, sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut enligt 3 kap. 16 § i den lagen eller rapporteringsskyldigheten enligt 4 kap. 1 § i den lagen.

7 Sanktionsscreening

7.1 Allmänt

- (1) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas vid kundkännedom samt om den riskhantering som kunderna orsakar för verksamheten i företagen under tillsyn bygger på följande bestämmelser: 39 § 4 mom. i lagen om betalningsinstitut, KIL 15 kap. 18 § 4 mom., 13 § 4 mom. i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor, 12 kap. 3 § 4 mom. i lagen om investeringstjänster, AIFML 12 kap. 10 §, 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen, 26 kap. 15 § 4 mom. i lagen om placeringsfonder samt 8 kap. 13 § i lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet.
- (2) Med företag under tillsyn avses i föreskrifterna 3–5 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 1.

FÖRESKRIFT (styckena 3–5)

- (3) Företaget under tillsyn ska ordna sanktionsscreeningen så att företaget under tillsyn kan upptäcka aktörer som är föremål för sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut och vid behov förbjuda att en tjänst eller transaktion genomförs eller frysa dessa aktörers tillgångar.
- (4) Sanktionsscreeningen i företaget under tillsyn ska utgå från de risker i anslutning till iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut som identifierats i företagets riskbedömning.
- (5) Kreditinstitut, betalningsinstitut och tillhandahållare av virtuella valutor ska ha en informations-systembaserad lösning för att genomföra sanktionsscreening av kundkretsen och betalningsrörelsen.

ANVISNING (styckena 6–9)

- (6) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte berörs av bemyndigandena att meddela föreskrifter i stycke 1 iakttar föreskrifterna 3–5.
- (7) Finansinspektionen rekommenderar att också andra företag under tillsyn än de som nämns i stycke 5 iakttar stycke 5 när det ska betraktas som ändamålsenligt att ordna informationssystembaserad sanktionsscreening med beaktande av verksamhetens art, omfattning och storlek i företaget under tillsyn. När det i enlighet med proportionalitetsprincipen inte är motiverat att ordna informationssystembaserad sanktionsscreening ska företaget under tillsyn säkerställa att den manuella sanktionsscreening som företaget under tillsyn genomför är tillräckligt heltäckande och effektiv med beaktande av företagets storlek samt verksamhetens art och omfattning.
- (8) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder effektiv intern kontroll enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska ha intern kontroll av sanktionsscreeningens effektivitet och funktionsduglighet. Företaget under tillsyn ska fortlöpande följa bland annat antalet larm, falsklarm och larm som lett till frykning av tillgångar samt hur länge de interna utredningarna av larm pågår och anhopningar i behandlingen av larm. Uppföljningsuppgifterna ska rapporteras regelbundet till de ansvariga inom företagets organisation och vid behov till företagets operativa ledning samt styrelse.

- (9) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn använder teknik som baserar sig i algoritmer, så kallad *oskarp logik (fuzzy logic)*, vid sanktionscreeningen, om företaget använder en informationssystembaserad lösning för sanktionscreening. Målet är att upptäcka de aktörer som är föremål för sanktioner vilkas namn kan stavas på flera olika sätt genom att identifiera sådana namnpar som inte är identiska, men vilkas stavning, struktur eller uttal ligger mycket nära varandra.

Exempel:

En kund hos företaget under tillsyn har förnamnet Alexander. Namnpar som inte är identiska med kundens namn, men vilkas stavning, struktur eller uttal ligger mycket nära varandra är till exempel Alexandr, Alexandre, Oleksander och Oleksandr.

7.2 Sanktionscreening av kundkretsen

- (10) I detta avsnitt avses med *sanktionscreening av kundkretsen* jämförelse av uppgifterna om kundkännedom med uppgifter i sanktionsförteckningar. Syftet med sanktionscreening av kundkretsen är att identifiera sådana kunder i kundkretsen (inklusive kunders förmånstagare²⁷) som är föremål för sanktioner. Beroende på företagets storlek samt verksamhetens art och omfattning kan företaget under tillsyn utföra sanktionscreeningen av kundkretsen manuellt, informationssystembaserat eller som en kombination av dessa två.
- (11) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas vid kundkännedom samt om den riskhantering som kunderna orsakar för verksamheten i företagen under tillsyn bygger på följande bestämmelser: 39 § 4 mom. i lagen om betalningsinstitut, KIL 15 kap. 18 § 4 mom., 13 § 4 mom. i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor, 12 kap. 3 § 4 mom. i lagen om investeringstjänster, AIFML 12 kap. 10 §, 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen, 26 kap. 15 § 4 mom. i lagen om placeringsfonder samt 8 kap. 13 § i lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet.
- (12) Med företag under tillsyn avses i föreskrifterna 15–21 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 11.

ANVISNING (styckena 13–14)

- (13) Enligt Finansinspektionens tolkning avses med effektiva förfaranden enligt 3 kap. 16 § i penningtvättlagen att företaget under tillsyn i sin egen kundkrets ska identifiera aktörer som är föremål för sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas.
- (14) Enligt Finansinspektionens tolkning avses med effektiva förfaranden enligt 3 kap. 16 § i penningtvättlagen att företaget under tillsyn ska ha aktuella uppgifter om kundkännedom för att säkerställa att frysningsen av tillgångar verkställs.

FÖRESKRIFT (styckena 15–21)

- (15) När en kundrelation etableras ska företaget under tillsyn kontrollera de gällande sanktionsförteckningarna enligt sanktionsbestämmelser och utreda om kunden eller kundens förmånstagare är

²⁷ Se närmare avsnitt 6.2.1 om identifiering av förmånstagare.

föremål för sanktionsbestämmelser eller till mer än 50 procent ägs eller kontrolleras av sådana aktörer, och vid behov frysa kundens tillgångar.

- (16) När en kundrelation etableras ska företaget under tillsyn kontrollera de gällande sanktionsförteckningarna enligt nationella frysningsbeslut och utreda om kunden är föremål för nationella frysningsbeslut och vid behov frysa kundens tillgångar.
- (17) Företaget under tillsyn ska kontrollera hela kundkretsen varje gång som sanktionsförteckningarna uppdateras och i sin kundkrets identifiera aktörer som är föremål för sanktionsbestämmelser samt dessutom företag som till mer än 50 procent ägs av dessa aktörer och aktörer som kontrolleras av aktörer som är föremål för sanktioner och vid behov frysa dessa aktörers tillgångar. Sanktionsscreening av kundkretsen ska göras omedelbart efter att sanktionsförteckningarna har uppdaterats.
- (18) Företaget under tillsyn ska kontrollera hela kundkretsen varje gång som sanktionsförteckningarna uppdateras och i sin kundkrets identifiera som är föremål för nationella frysningsbeslut och vid behov frysa dessa aktörers tillgångar. Sanktionsscreening av kundkretsen ska göras omedelbart efter att sanktionsförteckningarna har uppdaterats.
- (19) Företaget under tillsyn ska genomföra sanktionsscreening av en kund också när namnuppgiften för kunden har ändrats.
- (20) Företaget under tillsyn ska säkerställa att FN:s säkerhetsråds ekonomiska sanktioner mot terrorism och finansiering av terrorism har upptagits på de sanktionsförteckningar som används vid sanktionsscreening av kundkretsen²⁸.
- (21) Företaget under tillsyn ska säkerställa att FN:s säkerhetsråds ekonomiska sanktioner i anslutning till finansiering av spridning av massförstörelsevapen har upptagits på de sanktionslistor som används vid sanktionsscreening av kundkretsen²⁹.

ANVISNING (styckena 22–24)

- (22) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte berörs av bemyndigandena att meddela föreskrifter i stycke 11 iakttar föreskrifterna 15–21.
- (23) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn vid sanktionsscreening av kundkretsen förutom de officiella sanktionsförteckningarna använder kompletterande förteckningar, där till exempel aktörer är utpekade som till mer än 50 % ägs eller som kontrolleras av aktörer som är föremål för sanktioner.
- (24) Finansinspektionen rekommenderar att sanktionsscreeningen av kundkretsen i företaget under tillsyn förutom jämförelse av namn även omfattar adressuppgifter för att upptäcka om dessa uppgifter innehåller sådana länder och geografiska regioner som är föremål för omfattande sanktioner.

²⁸ Se FATF:s rekommendationer, rekommendation 6. Targeted financial sanctions related to terrorism and terrorist financing.

²⁹ Se FATF:s rekommendationer, rekommendation 7. Targeted financial sanctions related to proliferation.

7.3 Sanktionsscreening av betalningar och transaktioner

- (25) I detta avsnitt avses med *betalningar* vilken som helst överföring av tillgångar, inklusive överföringar av tillgångar i form av bland annat virtuella valutor eller kryptovalutor.
- (26) I detta avsnitt avses med *transaktion* transaktioner där den ena parten är en kund hos företaget under tillsyn eller företaget självt.
- (27) I detta avsnitt avses med *sanktionsscreening av betalningar och transaktioner* att uppgifterna i betalningen eller uppgifterna om transaktionen eller parterna i den jämförs med uppgifterna i sanktionsförteckningar. Syftet med sanktionsscreeningen av betalningar och transaktioner är att identifiera eventuella parter som är föremål för sanktioner och vid behov frysa tillgångar som tillhör aktörer som är föremål för sanktioner samt avhålla sig från transaktioner som strider mot sanktionsbestämmelser (s.k. sektoriella sanktioner). Beroende på storleken på företaget under tillsyn och verksamhetens art och omfattning kan företaget under tillsyn utföra sanktionsscreeningen manuellt, informationssystembaserat eller som en kombination av dessa två.
- (28) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas vid kundkännedom samt om den riskhantering som kunderna orsakar för verksamheten i företagen under tillsyn bygger på följande bestämmelser: 39 § 4 mom. i lagen om betalningsinstitut, KIL 15 kap. 18 § 4 mom., 13 § 4 mom. i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor, 12 kap. 3 § 4 mom. i lagen om investeringstjänster, AIFML 12 kap. 10 §, 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen, 26 kap. 15 § 4 mom. i lagen om placeringsfonder samt 8 kap. 13 § i lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet.
- (29) Med företag under tillsyn avses i föreskrifterna 30–33 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 28.

FÖRESKRIFT (styckena 30–33)

- (30) Företaget under tillsyn ska ha förfaranden för att säkerställa att företaget innan betalningar genomförs, förmedlas och tas emot alltid kontrollerar de gällande sanktionsförteckningarna enligt sanktionsbestämmelser när det är tekniskt möjligt med beaktande av verksamheten hos företaget under tillsyn samt produkternas och tjänsternas karaktär, och utreder om aktörer som är föremål för sanktionsbestämmelser eller aktörer som till mer än 50 procent ägs av sådana aktörer eller där sådana aktörer har bestämmande inflytande är delaktiga i betalningen, och vid behov fryser tillgångar som tillhör sådana aktörer samt förhindrar att tillgångar görs tillgängliga för sådana aktörer.³⁰
- (31) Företaget under tillsyn ska ha förfaranden för att säkerställa att företaget innan betalningar genomförs, förmedlas och tas emot alltid kontrollerar de gällande sanktionsförteckningarna enligt nationella frysningensbeslut när det är tekniskt möjligt med beaktande av verksamheten hos företaget under tillsyn samt produkternas och tjänsternas karaktär, och utreder om aktörer som är föremål för nationella frysningensbeslut är delaktiga i betalningen, och vid behov fryser tillgångar som tillhör sådana aktörer samt förhindrar att tillgångar görs tillgängliga för sådana aktörer.
- (32) Företaget under tillsyn ska ha förfaranden för att säkerställa att företaget innan en transaktion genomförs kontrollerar de gällande sanktionsförteckningarna enligt sanktionsbestämmelserna

³⁰ Se närmare om ägande och innehav i kapitel 6.

och utreder (i) om aktörer som är föremål för sanktionsbestämmelser eller aktörer som till mer än 50 procent ägs av sådana aktörer eller där sådana aktörer har bestämmande inflytande är delaktiga i sanktionen och (ii) strider tillhandahållandet av en tjänst i anslutning till sanktionen mot sanktionsbestämmelser, och vid behov avhålla sig från att genomföra transaktionen eller tillhandahålla tjänsten.

- (33) När screening av betalningar är tekniskt möjligt med beaktande av verksamheten hos företaget under tillsyn samt produkternas och tjänsternas karaktär, ska företaget definiera vilka punkter i uppgifterna om betalningen som ska screenas mot sanktionsförteckningarna.

ANVISNING (styckena 34–37)

- (34) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte berörs av bemyndigandena att meddela föreskrifter i stycke 28 iakttar föreskrifterna 30–33 i tillämpliga delar.
- (35) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder den föreskrift som avses i stycke 32 att innan tjänster tillhandahålls ska företaget under tillsyn noggrant granska de förbud och restriktioner som sanktionsbestämmelserna medför för företagets tillhandahållande av tjänster (s.k. *sektoriella sanktioner*). Exempelvis tillhandahållandet av finansiella tjänster kan vara förenat med förbud eller restriktioner enligt sanktionsbestämmelserna. Särskilt när det gäller trade finance-tjänster är det nödvändigt att säkerställa att transaktionerna inte strider mot sanktionsbestämmelserna och att strävan med dem inte är att kringgå sanktionsbestämmelser.

Exempel:

Företaget under tillsyn tillhandahåller en exportremburs för en kunds transaktion med anknytning till Kazakstan. Företagets kund exporterar produkter till sin nya kund i Kazakstan. Produkterna har definierats som produkter med dubbla användningsområden och med stöd av de gällande sanktionsbestämmelserna är det förbjudet att exportera dem till Ryssland. Företaget under tillsyn ska säkerställa att inga aktörer som direkt eller indirekt är föremål för sanktioner är delaktiga i transaktionen och att man inte heller på något annat sätt genom sanktionen försöker kringgå sanktionsbestämmelserna till exempel så att produkternas slutliga mottagare finns i Ryssland.³¹

- (36) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn vid sanktionsscreening av transaktioner förutom de officiella sanktionsförteckningarna använder kompletterande förteckningar, där till exempel sådana aktörer är utpekade som till mer än 50 procent ägs av aktörer är föremål för sanktioner eller där sådana aktörer har bestämmande inflytande.
- (37) Finansinspektionen rekommenderar att sanktionsscreeningen av betalningar och transaktioner i företaget under tillsyn förutom jämförelse av namn även omfattar adressuppgifter för att upptäcka om dessa uppgifter innehåller sådana länder och geografiska regioner som är föremål för omfattande sanktioner.

³¹ Se också kommissionens rekommendation (EU) 2019/1318.

7.4 Förhindrande av kringgående av sanktioner

ANVISNING (styckena 38–39)

- (38) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska införa effektiva förfaranden för att förhindra att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut kringgås. Förfarandena ska säkerställa att företaget under tillsyn inte deltar i åtgärder vilkas syfte eller följd är kringgående av förbud och förpliktelser enligt sanktionsbestämmelser. Förfarandena ska basera sig på risker för kringgående av sanktioner som identifierats i företagets riskbedömning.
- (39) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn beaktar att förhöjd risk för kringgående av sanktioner kan hänföra sig till exempelvis
- ett visst land eller en viss region som man vet att fungerar som transitland för kringgående av förbud enligt sanktionsbestämmelser
 - en part som är involverad i en transaktion, till exempel
 - ett bulvanföretag³² eller ett skalbolag³³,
 - ett bolag med komplicerad ägarstruktur,
 - ett bolag som är registrerat i en stat som betraktas som skatteparadis³⁴
 - ett statsägt bolag när staten är föremål för omfattande sanktioner,
 - ett bolag där ägarförhållandena har ändrats samtidigt som bolagets ägare har blivit föremål för sanktioner,
 - ett bolag som har samma adress som en aktör som är föremål för sanktioner,
 - en person som hör till en sådan aktörs närståendekrets som är föremål för sanktioner,
 - en person eller ett bolag vars roll i transaktionen är oklar
 - olika ekonomiska sektorer, till exempel
 - transport- och logistikbranschen,
 - elektronikbranschen och särskilt produkter och komponenter som lämpar sig för militär användning,
 - luftfartsbranschen och särskilt produkter och komponenter som lämpar sig för militär användning,
 - olje- och energisektorn,
 - juridiska och skatterådgivningstjänster och särskilt tjänster som gäller grundande av företag och ändring av ägarförhållandena i företag.

³² Med bulvanföretag avses här ett bolag som har drag av laglig affärsverksamhet, men vars verkliga syfte är att hemlighålla och maskera olaglig ekonomisk verksamhet som äger rum i bakgrunden.

³³ Med skalbolag avses här ett bolag som vanligtvis inte har någon faktisk regelbunden affärsverksamhet, någon betydande egendom eller anställda.

³⁴ Se skatteförvaltningens definition av skatteparadis: <https://www.vero.fi/sv/skatteforvaltningen/skatteforvaltningen/verksamhet/ansvar/skattefel/skatteparadis/> (hämtad 16.10.2023)

7.5 Hantering av sanktionsförteckningar

- (40) Enligt artikel 297 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska förordningar och direktiv som riktar sig till samtliga medlemsstater samt sådana beslut som inte anger till vem eller vilka de riktar sig ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning³⁵. De ska träda i kraft den dag som anges i akterna eller, om det inte anges någon dag, den tjugonde dagen efter offentliggörandet.
- (41) Enligt 4 § 2 och 3 mom. i frysninglagen ska ett nationellt frysningsbeslut publiceras i Officiella tidningen och utan dröjsmål delges dem som är föremål för åtgärden. Beslutet anses ha kommit tredje parter till kännedom senast den dag det offentliggörs i Officiella tidningen³⁶.
- (42) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas vid kundkännedom samt om den riskhantering som kunderna orsakar för verksamheten i företagen under tillsyn bygger på följande bestämmelser: 39 § 4 mom. i lagen om betalningsinstitut, KIL 15 kap. 18 § 4 mom., 13 § 4 mom. i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor, 12 kap. 3 § 4 mom. i lagen om investeringstjänster, AIFML 12 kap. 10 §, 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen, 26 kap. 15 § 4 mom. i lagen om placeringsfonder samt 8 kap. 13 § i lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet.
- (43) Med företag under tillsyn avses i föreskrifterna 45–49 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 42.

ANVISNING (stycke 44)

- (44) Enligt Finansinspektionens tolkning inbegriper de effektiva förfaranden som avses i 3 kap. 16 § i penningtvättslagen förfaranden i anslutning till hanteringen av sanktionsförteckningar.

FÖRESKRIFT (styckena 45–49)

- (45) Den sanktionsscreening som företaget under tillsyn genomför ska omfatta åtminstone sanktionsförteckningar enligt sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut. De sanktionsförteckningar som används vid sanktionsscreeningen ska vara aktuella. Sanktionsscreeningen ska börja omfatta nya sanktionsförteckningar utan dröjsmål efter det att de har trätt i kraft.
- (46) Företaget under tillsyn ska regelbundet testa de processer och informationssystem som hänför sig till hanteringen av sanktionsförteckningar för att upptäcka eventuella brister eller störningar. Upptäckta brister och fel ska avhjälpas utan dröjsmål.
- (47) Företaget under tillsyn ska säkerställa att listor som företaget eventuellt gjort upp själv, och med vilkas hjälp en träff som redan en gång konstaterats vara falsklarm automatiskt stängs av (*safelisting*), uppdateras regelbundet och att det säkerställs att dessa listor är aktuella. Företaget under tillsyn ska regelbundet bedöma om det fortfarande finns orsak att behålla ett namn på listan.
- (48) Om företaget under tillsyn lägger ur eller har för avsikt att lägga ut hanteringen av sanktionsförteckningar på en extern tjänsteleverantör, ska företaget säkerställa att den externa tjänsteleverantören har tillräcklig kompetens och tillräcklig yrkesskicklighet för hanteringen av

³⁵ Se EU:s officiella tidnings webbplats <https://eur-lex.europa.eu/oj/direct-access.html>

³⁶ Se Officiella tidningens webbplats <https://www.virallinenlehti.fi/>

sanktionsförteckningar. Företaget under tillsyn ska också se till att den externa tjänsteleverantören regelbundet rapporterar sina framsteg i fråga om hanteringen av sanktionsförteckningar till företaget.

- (49) Företaget under tillsyn ska ha förfaranden för att säkerställa korrektheten och integriteten i fråga om data som hänför sig till sanktionsförteckningar.

ANVISNING (styckena 50–54)

- (50) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte berörs av bemyndigandena att meddela föreskrifter i stycke 42 iakttar föreskrifterna 45–49.
- (51) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn utser en person/personer som svarar för hanteringen av sanktionsförteckningar när företaget använder ett informationssystembaserat sanktionsscreeningssystem. Dessutom borde företaget under tillsyn säkerställa att de personer som svarar för hanteringen av sanktionsförteckningar har tillräcklig förståelse för de förpliktelser som följer av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut samt relevanta datatekniska kunskaper för att sköta uppgiften.
- (52) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder föreskriften i stycke 43 att företaget under tillsyn ska ha förfaranden för att säkerställa att företaget iakttar gällande sanktionsförordningar och nationella frysningsbeslut från och med deras ikraftträdande.

Exempel:

När det gäller EU-sanktioner har det blivit praxis att sanktionsförordningarna träder i kraft samma dag som de publiceras i Europeiska unionens officiella tidning. Detta betyder att det bör säkerställas i företagets förfaranden att nya sanktioner omedelbart blir en del av företagets sanktionsscreening.

Centralkriminalpolisens nationella frysningsbeslut publiceras i Finlands Officiella tidning och ska tillämpas från och med publiceringstidpunkten. Detta betyder att det bör säkerställas i företagets förfaranden att nya nationella frysningsbeslut omedelbart blir en del av företagets sanktionsscreening.

- (53) Tillämpningsexempel för föreskriften i stycke 46

Det har gjorts en omfattande uppdatering av informationssystemen hos företaget under tillsyn, varefter företaget testat om de system som används vid sanktionsscreeningen fungerar. I detta sammanhang upptäcker företaget att de nya sanktionsförteckningar som publicerades förra veckan inte har uppdaterats i företagets informationssystem. Företaget under tillsyn vidtar omedelbart behövliga korrigerande åtgärder för att de senaste sanktionsförteckningarna ska fås med i sanktionsscreeningen så snabbt som möjligt. Företaget genomför också en sanktionsscreening i efterhand av kundkretsen och betalningsrörelsen för den period då företaget använde föråldrade förteckningar, för att identifiera eventuella fall som strider mot sanktionsbestämmelserna och de nationella frysningsbesluten. Dessutom rapporterar företaget under tillsyn störningen till Finansinspektionen³⁷.

³⁷ Se närmare avsnitt 7.8 om rapportering av betydande störningar till Finansinspektionen.

- (54) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn i lämpliga situationer utnyttjar förteckningen över produkter med dubbla användningsändamål i sin sanktionsscreening. Sådana situationer kan till exempel hänföra sig till trade finance-tjänster som företaget tillhandahåller.

7.6 System som används vid sanktionsscreening

- (55) I detta avsnitt avses med *kalibrering av informationssystem* finjustering av inställningarna hos informationssystem som används vid sanktionsscreening så att informationssystemet motsvarar de krav som företaget under tillsyn fastställt.
- (56) Finansinspektionens rätt att meddela närmare föreskrifter om de förfaranden som ska iakttas vid kundkännedom samt om den riskhantering som kunderna orsakar för verksamheten i företagen under tillsyn bygger på följande bestämmelser: 39 § 4 mom. i lagen om betalningsinstitut, KIL 15 kap. 18 § 4 mom., 13 § 4 mom. i lagen om tillhandahållare av virtuella valutor, 12 kap. 3 § 4 mom. i lagen om investeringstjänster, AIFML 12 kap. 10 §, 6 kap. 21 § 4 punkten i försäkringsbolagslagen, 26 kap. 15 § 4 mom. i lagen om placeringsfonder samt 8 kap. 13 § i lagen om värdeandelsystemet och om clearingverksamhet.
- (57) Med företag under tillsyn avses i föreskrifterna 58–61 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 56.

FÖRESKRIFT (styckena 58–61)

- (58) Företaget under tillsyn ska säkerställa att de system som används vid sanktionsscreening är lämpliga för ändamålet och proportionerliga i förhållande till företagets storlek samt verksamhetens art.
- (59) Företaget under tillsyn ska testa de informationssystem som används vid sanktionsscreening med regelbundna mellanrum och åtminstone efter varje informationssystemändring. Upptäckta brister och fel ska avhjälpas utan dröjsmål.
- (60) Företaget under tillsyn ska utveckla och uppdatera de system som används vid sanktionsscreening vid behov.
- (61) I de informationssystem som företaget under tillsyn använder för sanktionsscreening ska ingå kontrollmekanismer och spåringskedjor som säkrar informationens och resultatens korrekthet och integritet.

ANVISNING (styckena 62–67)

- (62) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte berörs av bemyndigandena att meddela föreskrifter i stycke 56 iakttar föreskrifterna 58–61.
- (63) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder föreskrift 61 att de larm som kommer för behandling i informationssystemen ska kunna spåras sammanhängande. Företaget under tillsyn ska bevara en sammanhängande och obruten verifieringskedja (*audit trail*) över vem/vilka personer som har behandlat larmet och på vilka grunder larmet har stängts av eller har föranlett fortsatta åtgärder.
- (64) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn använder informationssystembaserade kontrollmekanismer när sanktionsscreeningen är informationssystembaserad.

- (65) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn inför metoder för systemutveckling och kvalitetsssäkring som säkrar systemens funktion på planerat sätt. Dessutom ska system vara dokumenterade på ett sätt som säkerställer deras användning och fortsatta utveckling till exempel när nyckelpersoner byts ut.
- (66) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn kalibrerar sina informationssystem som används vid sanktionsscreening med jämna mellanrum. Vid kalibreringen kan till exempel företagets riskbedömning utnyttjas.
- (67) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn dokumenterar de ändringar som gjorts vid kalibreringen och har en sammanhängande och obruten verifieringskedja över dessa ändringar.

7.6.1 Optimering av sanktionsscreeningen

- (68) I detta avsnitt avses med *optimering av sanktionsscreeningen* åtgärder vars syfte är att förbättra kvaliteten på de larm som sanktionsscreeningen producerar och minska antalet falsklarm.

ANVISNING (styckena 69–70)

- (69) Finansinspektionen rekommenderar att ett företag under tillsyn som utför informationssystembaserad sanktionsscreening har förfaranden och skriftliga direktiv för optimering av sanktionsscreeningen.
- (70) Finansinspektionen rekommenderar att den interna kontrollen hos ett sådant företag under tillsyn som vidtar åtgärder för att optimera sanktionsscreeningen omfattar optimeringen av sanktionsscreeningen. Företaget under tillsyn ska fästa uppmärksamhet vid att företaget när optimeringen utförs inte gör sådana ändringar i sanktionsscreeningen som leder till att företagets informationssystem automatiskt stänger av larm som skulle förutsätta ytterligare utredningar.

7.6.2 Data som används vid sanktionsscreeningen

- (71) I detta avsnitt avses med *data som används vid sanktionsscreening* information som jämförs med uppgifter i en sanktionsförteckning. Informationen kan härröra från företagets egna databaser eller alternativt från en extern tjänsteleverantör. Exempelvis en personkunds födelsetid, ett företags FO-nummer eller skattenummer eller en kunds adressuppgift är väsentlig information med avseende på sanktionsscreening.

ANVISNING (styckena 72–74)

- (72) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn definierar sådana med avseende på sanktionsscreeningen centrala uppgifter som ska utnyttjas vid sanktionsscreening. Definitionen kan till exempel basera sig på riskbedömning.
- (73) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn har förfaranden för att säkerställa korrektheten och integriteten i fråga om data som används vid sanktionsscreening.
- (74) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn regelbunden bedömer och testar de datakällor som används vid sanktionsscreening och att de data som de producerar är korrekta

samt att de data som används vid sanktionsscreening är felfria för att säkerställa att sanktionsscreeningen är effektiv. Datakällor är till exempel företagets kundinformationssystem.

7.7 Behandling av sanktionslarm

- (75) I detta avsnitt avses med *sanktionslarm* en träff vid sanktionsscreeningen, som har tillräcklig likhet med ett namn på en sanktionsförteckning och som gör att det informationssystem som används vid sanktionsscreeningen har larmat om träffen.
- (76) I detta avsnitt avses med *behandling av sanktionslarm* undersökning av en träff för att utreda om det är fråga om en aktör som är föremål för sanktioner.

ANVISNING (stycke 77)

- (77) Enligt Finansinspektionens tolkning inbegriper effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen undersökning av sanktionslarm, direktiv i anslutning till undersökningen av sanktionslarm samt kvalitetskontroll i anslutning till undersökningen av sanktionslarm.

7.7.1 Roller och ansvar

ANVISNING (styckena 78–80)

- (78) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska införa förfaranden och vid behov detaljerade direktiv som kompletterar dem, där man beskriver hela processen för behandling av sanktionslarm och klart bestämmer rollerna, ansvaret och förpliktelserna för de enheter och/eller anställda som undersöker sanktionslarm hos företaget under tillsyn.
- (79) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn regelbundet utvärderar om förfarandena för behandling av sanktionslarm och direktiven om dem är aktuella och vid behov uppdaterar dem. Företaget under tillsyn ska också se till att de anställda som undersöker sanktionslarm har tillgång till förfarandena och direktiven.
- (80) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 9 kap. 1 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska utbilda de anställda som behandlar sanktionslarm. Syftet med utbildningen är att säkerställa att de anställda som behandlar sanktionslarm i sitt eget arbete uppfyller sina förpliktelser enligt sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut. Genom utbildningen säkerställs dessutom att företagets förfaranden och kompletterande direktiv iakttas även i praktiken.

7.7.2 Fyra ögon-principen

- (81) I detta avsnitt avses med *fyra ögon-principen* ett förfarande där den anställda som undersöker ett sanktionslarm (nedan *undersökare*) ber en annan anställd (nedan *granskare*) att granska undersökarens iakttagelser och godkänna de åtgärder som undersökaren rekommenderar i anslutning till larmet.

ANVISNING (styckena 82–84)

- (82) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn i sina direktiv om sanktionslarm definierar de situationer där fyra ögon-principen ska tillämpas. Dessa situationer kan vara till exempel larm där undersökaren är osäker på korrekt åtgärd, larm som eskalerar till en eventuell funktion för regelefterlevnad samt kontakter till Utsökningsverket.
- (83) När fyra ögon-principen tillämpas rekommenderar Finansinspektionen att företaget under tillsyn skriftligt dokumenterar de granskningar som gjorts och de personer som deltagit i dem.
- (84) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn säkerställer att granskaren har tillräcklig kompetens och erfarenhet för att undersöka sanktionslarm.

7.8 Rapportering av betydande störningar till Finansinspektionen

- (85) Finansinspektionen har utfärdat föreskrifter och anvisningar 8/2014 om hantering av operativa risker hos företag under tillsyn inom finanssektorn, där det föreskrivs om skyldighet för företag under tillsyn som hör till tillämpningsområdet för de föreskrifterna och anvisningarna att rapportera betydande störningar till Finansinspektionen.
- (86) Finansinspektionen har utfärdat föreskrifter och anvisningar 6/2015 om upptagande av verksamhet och företagsstyrningssystem i liv- och skadeförsäkringsbolag, där det föreskrivs om skyldighet för företag under tillsyn som hör till tillämpningsområdet för de föreskrifterna och anvisningarna att rapportera betydande störningar till Finansinspektionen.

ANVISNING (stycke 87)

- (87) Finansinspektionen rekommenderar att företagen under tillsyn som hör till tillämpningsområdena för de föreskrifter och anvisningar som avses i avsnitten 85 och 86 beaktar att den rapportering³⁸ som avses i styckena 85 och 86 ska omfatta betydande störningar i informationssystem som införts för iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysingsbeslut.

³⁸ Rapport till Finansinspektionen om störningar som avser sanktioner ska skickas till adressen: hairioilmoitukset-rahampesun_estaminen@fiva.fi

8 Frysning och rapportering av tillgångar och ekonomiska resurser

8.1 Allmänt

- (1) Enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen ska den rapporteringsskyldiga ha effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas.
- (2) I 2 b § 3 mom. i sanktionslagen samt i 14 § 3 mom. i frysningsskyddslagen ingår skyldighet för den rapporteringsskyldiga att utan dröjsmål lämna utmätningsmannen för verkställigheten av frysningsbestämmelser och nationella frysningsbeslut behövliga uppgifter om tillgångar som är föremål för sanktioner.

ANVISNING (styckena 3–7)

- (3) Enligt Finansinspektionens tolkning inbegriper verksamhetsprinciper och förfaranden enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen verksamhetsprinciper och förfaranden för frysning av tillgångar.
- (4) Finansinspektionen rekommenderar att verksamhetsprinciper och förfaranden enligt stycke 3 hos företaget under tillsyn är dokumenterade och att de inbegriper:
 - en processbeskrivning av frysningen av tillgångar
 - anvisningar om företagets interna rapportering
 - anvisningar om rapporteringen till myndigheter
 - anvisningar om frigörande av frysta tillgångar
 - de personer/enheter som ansvarar för den tekniska frysningen av tillgångar, konto- och tjänstespärrar som föreläggs kunder samt frigörande av frysta tillgångar och hävande av konto- och tjänstespärrar.
- (5) Enligt Finansinspektionens tolkning inbegriper skyldigheten enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att införa effektiv intern kontroll för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas att företaget under tillsyn ska underhålla aktuell information om alla tillgångar som det har fryst.
- (6) Enligt Finansinspektionens tolkning gäller den frysningsskyldighet enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen som ingår i sanktionsbestämmelser tillgångar och ekonomiska resurser som tillhör aktörer som är utpekade i EU:s sanktionsförordningar och nationella frysningsbeslut samt tillgångar och ekonomiska resurser som ägs eller innehas av aktörer som är utpekade i EU:s sanktionsförordningar eller över vilka sådana aktörer utövar bestämmande inflytande.
- (7) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn regelbundet testar att de informationssystem som hänför sig till frysning av tillgångar fungerar och att det säkerställer att konto- eller tjänstespärrar som förelagts kunder inte kan kringgås.

8.2 Anmälan om frysning av tillgångar och förfrågningar till Utsökningsverket

- (8) Enligt 2 b § 4 mom. i sanktionslagen ansvarar i Finland utrikesministeriet för skötseln av uppgifter som åläggs nationella behöriga myndigheter i förordningar som antagits med stöd av fördraget

om Europeiska unionens funktionssätt, i rådets beslut om restriktiva åtgärder som antagits med stöd av artikel 29 i fördraget om Europeiska unionen eller i resolutioner om sanktioner av Förenta nationernas säkerhetsråd.

- (9) Enligt 2 b § 1 mom. i sanktionslagen samt 14 § 1 mom. i frysninglagen verkställer utsökningsmannen frysning av tillgångar med iakttagande av 8 kap. 5–10 och 12–15 § i utsökningsbalken.
- (10) I enlighet med 2 b § 3 mom. i sanktionslagen och 14 § 3 mom. i frysninglagen ska rapporteringsskyldiga trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ meddela utmätningsmannen sådana i 3 kap. 66 § i utsökningsbalken avsedda uppgifter som de har, bland annat om listade aktörers egendom, fordringar och rättshandlingar.
- (11) Enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen ska den rapporteringsskyldiga ha effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas.

ANVISNING (styckena 12–15)

- (12) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska ha förfaranden för rapportering till Utsökningsverket samt för förfrågningar om frysning av tillgångar hos Utsökningsverket.
- (13) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn inkluderar följande i anmälan om frysning av tillgångar och förfrågan till Utsökningsverket när ärendet gäller situationer där det är osäkert om tillgångar som hänför sig till händelsen borde frysas:
- tillgångarnas belopp (EUR), om det är fråga om en annan valuta än euro även uppgift om tillgångarnas belopp i den ursprungliga valutan,
 - det datum då företaget under tillsyn har belagt kundens konton eller tjänster med spärr eller stoppat en betalning eller transaktion,
 - beskrivning av betalningen, en annan transaktion eller ett annat fall,
 - uppgifter om den aktör som är föremål för sanktioner och som hänför sig till betalningen eller en annan transaktion,
 - uppgifter om tillgångarnas avsändare (namn samt andra kända uppgifter om avsändaren), om det är fråga om en betalning eller en annan transaktion,
 - uppgifter om tillgångarnas mottagare (namn samt andra kända uppgifter om mottagaren), om det är fråga om en betalning eller en annan transaktion,
 - uppgifter om betalningsförmedlaren (namnet på den avsändande banken/betaltjänstleverantören, förmedlarbanker och namnet på den mottagande banken/betaltjänstleverantören), om det är fråga om en betalning eller en annan transaktion,
 - kopia av betalningsmeddelandet eller en annan transaktion,
 - företagets egna utredningar om saken, inklusive företagets egna åtgärder för att lösa saken, och
 - motiverad ståndpunkt till att begäran om utredning skickas till Utsökningsverket.
- (14) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn först utreder fallet självt omsorgsfullt innan företaget skickar en förfrågan enligt stycke 13 till Utsökningsverket.

- (15) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn fäster särskild uppmärksamhet vid att i en situation där utrikesministeriet i egenskap av behörig nationell myndighet i sanktionsärenden har gett en aktör som är föremål för sanktioner tillstånd att använda frysta tillgångar för till exempel kostnaderna för förvaring av egendom (dispens), får tillgångar som beslagtogs genom Utsökningsverkets beslut inte användas för betalningar innan Utsökningsverket har ändrat eller återkallat det betalningsförbud som meddelats till följd av beslaget, eftersom endast Utsökningsverket kan besluta om återkallande eller ändring av betalningsförbud.

8.3 Undantag och dispens

- (16) I 5 § och 7 § 2 mom. i frysninglagen fastställs sådana tillgångar som inte berörs av nationella frysningsbeslut.

ANVISNING (punkt 17)

- (17) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn fäster uppmärksamhet vid att i bilagorna till sanktionsförordningarna fastställs respektive medlemsstats behöriga myndighet som får bevilja dispens från de förbud som nämns i sanktionsförordningen. I Finland är utrikesministeriet behörig myndighet.

Exempel:

Den finska medborgaren person X har påförts sanktioner i en EU-sanktionsförordning som är bindande för Finland. Person X har ett bostadslån på vilket X betalar månatliga amorteringar till banken. Person X har också en hemförsäkring som förfaller till betalning fyra gånger i året och en investeringsförsäkring som ska betala månatligen. Dessutom betalas X arbetspension.

EU:s ovannämnda sanktionsförordning ger den nationella behöriga myndigheten möjlighet att bevilja tillstånd att frigöra vissa frysta tillgångar eller ekonomiska resurser eller att göra vissa tillgångar eller ekonomiska resurser tillgängliga. Förutsättningen är att tillgångarna eller de ekonomiska resurserna behövs för att tillgodose grundläggande behov hos den aktör som är föremål för sanktionerna. Som grundläggande behov räknas bland annat anskaffning av livsmedel, betalning av hyra eller bostadslån samt utgifter som avser läkemedel, sjukvård, skatter, försäkringspremier och anlitande av offentliga tjänster.

Utrikesministeriet har på ansökan beviljat person X dispens för att tillgodose grundläggande behov, som omfattar amorteringar på bostadslånet och hemförsäkringspremier.

Innan banken tar emot en amortering på bostadslånet kontrollerar den innehållet i den dispens som fås från person X och registrerar den i uppgifterna för kundkännedom. Försäkringsbolaget agerar på motsvarande sätt och godkänner hemsäkringspremierna. Investeringsförsäkringen omfattas däremot inte av dispens, så försäkringsbolaget godkänner inte betalningar som gäller den.

Arbetspensionsbolaget ansöker om dispens för betalning av arbetspensionen hos utrikesministeriet. Utrikesministeriet beviljar dispens. I samband med pensionsbetalningen kan arbetspensionsbolaget behöva skicka dispensen även till sin bank, så att banken kan försäkra sig om att medlen får förmedlas till pensionstagaren trots att person X är föremål för EU-sanktioner.

8.4 Rapport om tvivelaktiga transaktioner

ANVISNING (stycke 18)

(18) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn rapporterar tvivelaktiga transaktioner till centralen för utredning av penningtvätt när en tvivelaktig transaktion är förenad med tecken på

- överträdelse av förbud eller förpliktelser enligt sanktionsbestämmelser eller nationella frysningsbeslut
- kringgående av sanktionsbestämmelser eller nationella frysningsbeslut
- finansiering av terrorism³⁹
- finansiering av massförstörelsevapen⁴⁰.

³⁹ FATF:s rekommendationer, rekommendation 6, Targeted Financial Sanctions Related to Terrorism and Terrorist Financing.

⁴⁰ FATF:s rekommendationer, rekommendation 7, Targeted Financial Sanctions Related to Proliferation.

9 Testning av hanteringsmetoder och processer

9.1 Allmänt

- (1) Enligt 3 kap. 16 § i penningtvättslagen ska den rapporteringsskyldiga ha effektiva verksamhetsprinciper, förfaranden och intern kontroll för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas.
- (2) Finansinspektionen har utfärdat föreskrifter och anvisningar 8/2014 om hantering av operativa risker i företag under tillsyn inom finanssektorn⁴¹.

ANVISNING (styckena 3–5)

- (3) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att den interna kontrollen i företaget under tillsyn ska omfatta testning och/eller bedömning av effektiviteten och funktionsdugligheten hos verksamhetsprinciperna, förfarandena samt den interna kontrollen i anslutning till sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut.
- (4) Enligt Finansinspektionens tolkning betyder 3 kap. 16 § i penningtvättslagen att företaget under tillsyn ska ordna effektiv intern kontroll för regelbunden testning av de system och processer som införts för att säkerställa att sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut iakttas.
- (5) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn beaktar att informationssystem enligt avsnitt 9.1 i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar om hantering av operativa risker i företag under tillsyn inom finanssektorn inbegriper bland annat informationssystem som är avsedda att säkerställa att sanktioner iakttas. I föreskrifterna och anvisningarna utfärdas föreskrifter om skyldighet för företaget under tillsyn att göra anmälan om störningar.

9.2 Beredskapsplan

- (6) Finansinspektionen har utfärdat föreskrifter och anvisningar 8/2014 om hantering av operativa risker hos företag under tillsyn inom finanssektorn, där det föreskrivs om skyldighet för företag under tillsyn som hör till tillämpningsområdet för de föreskrifterna och anvisningarna att utarbeta och underhålla en aktuell beredskapsplan.

ANVISNING (stycke 7)

- (7) Finansinspektionen rekommenderar att företagen under tillsyn som hör till tillämpningsområdet för de föreskrifter och anvisningar som avses i stycke 6 beaktar att den beredskapsplan som avses i stycke 6 ska omfatta informationssystem som införts för iakttagandet av sanktionsbestämmelser och nationella frysningsbeslut.

⁴¹ Föreskrifter och anvisningar 8/2014 "Hantering av operativa risker i företag under tillsyn i finanssektorn", avsnitt 9.1 stycke 2.

10 Tredjeländers sanktioner

- (1) Med *tredjeländers sanktioner* avses i detta avsnitt andra sanktioner än sanktioner enligt sanktionsbestämmelser (FN:s och EU:s sanktioner) och nationella frysningsbeslut. Exempelvis Förenade kungarikets⁴² och Förenta staternas sanktioner⁴³ är tredjeländers sanktioner. I detta avsnitt avses inte med tredjeländers sanktioner sådana sanktioner som avses i bilagan till rådets förordning (EG) 2271/96.

ANVISNING (styckena 2–7)

- (2) Finansinspektionen rekommenderar företaget under tillsyn att beakta tredjeländers sanktioner i sin riskhantering i de fall där överträdelse av det aktuella tredjeländets sanktioner kan medföra en betydande ekonomisk risk för företagets likviditet eller solvens⁴⁴, trots att sanktionerna i fråga inte är juridiskt bindande i Finland.
- (3) Finansinspektionen rekommenderar att om företaget under tillsyn har en kund som är föremål för ett tredjelands sanktioner ska företaget omsorgsfullt utreda och bedöma vilken slags risk etablering av ett kundförhållande eller fortsatt kundförhållande medför för företaget.
- (4) Finansinspektionen rekommenderar att när företaget under tillsyn bedömer de ekonomiska risker som avses i stycke 2 och överväger att etablera eller fortsätta ett kundförhållande med en kund som är föremål för ett tredjelands sanktioner bör det fästa särskilt uppmärksamhet vid om det är fråga om tjänster som företaget har lagstadgad skyldighet att tillhandahålla. Lagstadgad skyldighet att tillhandahålla tjänster kan basera sig på till exempel bestämmelserna om grundläggande banktjänster⁴⁵ eller skyldighet att tillhandahålla vissa lagstadgade försäkringar⁴⁶.
- (5) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn beaktar att i vissa fall kan det vara möjligt att få dispens från tredjeländers sanktioner av sanktionsmyndigheten i det land som påfört sanktionerna.
- (6) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn beaktar rekommendationerna i styckena 2–4 samt huruvida dispens har beviljats i fallet även i korrespondentförbindelser⁴⁷ och i arrangemang som motsvarar korrespondentförbindelser, om företaget under tillsyn får i uppdrag att förmedla betalningar till eller ta emot betalningar från en aktör som är föremål för ett tredjelands sanktioner.
- (7) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn även beaktar eventuella risker som är förknippade med penningtvätt och finansiering av terrorism i situationer där företagets kund eller en part i transaktionen är föremål för ett tredjelands sanktioner.

⁴² Office of Financial Sanctions Implementation: <https://www.gov.uk/government/organisations/office-of-financial-sanctions-implementation>.

⁴³ Office of Foreign Assets Control: <https://ofac.treasury.gov/>.

⁴⁴ Till exempel enligt KIL 9 kap. 1 § får kreditinstitutet i sin verksamhet inte ta så stora risker att de väsentligen äventyrar dess kapitaltäckning eller likviditet.

⁴⁵ Se KIL 15 kap. 6 §.

⁴⁶ Tillämpliga lagar är bland annat lagen om pension för arbetstagare (395/2016), lagen om pension för företagare (1272/2006), lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), lagen om sjömanspension (1290/2006), patientförsäkringslagen (948/2019), lagen om miljöskadeförsäkring (81/1998) och trafikförsäkringslagen (460/2016).

⁴⁷ 1 kap. 4 § 1 mom. 18 punkten i penningtvättslagen.

11 Rapportering till Finansinspektionen

- (1) Finansinspektionen har med stöd av 7 kap. 2 § 1 mom. i penningtvättslagen rätt att på begäran få sådana uppgifter och utredningar som är nödvändiga för skötseln av uppgifter som avses i penningtvättslagen eller i bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.
- (2) Enligt 18 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen får Finansinspektionen meddela föreskrifter om vilka uppgifter om den interna kontrollen och riskhanteringen hos företag under tillsyn som regelbundet ska lämnas till Finansinspektionen och om hur informationen ska lämnas.
- (3) Med företag under tillsyn avses i föreskrifterna 4–5 de företag under tillsyn som omfattas av de bemyndiganden att meddela föreskrifter som avses i stycke 2.

FÖRESKRIFT (styckena 4–5)

- (4) Företaget under tillsyn ska lämna Finansinspektionen uppgifter för att bedöma den interna kontrollen och riskhanteringsmetoderna hos företaget under tillsyn i enlighet med det gällande RA-rapporteringsformatet.⁴⁸
- (5) Företaget under tillsyn ska lämna de uppgifter som avses i stycke 4 till Finansinspektionen årligen senast den 28 februari.

ANVISNING (stycke 6)

- (6) Finansinspektionen rekommenderar att också de företag under tillsyn som inte berörs av bemyndigandena att meddela föreskrifter i stycke 2 iakttar föreskrifterna i styckena 4–5.

11.1 Anvisningar för inlämnande av tillsynsuppgifter

ANVISNING (styckena 7–8)

- (7) På rapportering enligt dessa föreskrifter och anvisningar tillämpas anvisningen för elektronisk dataöverföring, som finns på Finansinspektionens webbplats (www.finanssivalvonta.fi/sv/rapportering).
- (8) Vid rapportering enligt dessa föreskrifter och anvisningar iaktas de närmare rapporteringsanvisningar som finns på Finansinspektionens webbplats (www.finanssivalvonta.fi/sv/rapportering).

11.2 Säkerställande av de rapporterade uppgifternas korrekthet

ANVISNING (styckena 9–10)

- (9) Finansinspektionen rekommenderar att företaget under tillsyn utarbetar en redogörelse för att de uppgifter som rapporterats med stöd av dessa föreskrifter och anvisningar är riktiga. Redogörelsen ska dateras och undertecknas av både rapportören och den som verifierar uppgifterna. Företaget under tillsyn ska spara den undertecknade rapporten och på begäran visa upp den för Finansinspektionen. Företaget under tillsyn ska utarbeta redogörelsen i samband med den första

⁴⁸ Finanssektorns och försäkringssektorns rapporteringskarta finns på Finansinspektionens webbplats (www.finanssivalvonta.fi/sv/rapportering).

rapporten och alltid uppdatera den när den beskrivna processen eller de ansvariga personerna ändras.

- (10) Finansinspektionen rekommenderar att när den redogörelse som nämns i stycke 9 utarbetas iaktas de anvisningar som finns på Finansinspektionens webbplats (www.finanssivalvonta.fi/sv/rapportering).

12 Ändringshistorik

Efter att dessa föreskrifter och anvisningar trädde i kraft har de ändrats som följer

Utfärdad 30.5.2024, gäller från 27.6.2024

- i kapitel 6 har styckena 5 och 6 strukits, varför numreringen av styckena i kapitlet har ändrats
- i kapitel 6 har styckena 24 och 25 ändrats
- i kapitel 7 har styckena 16, 18 och 31 ändrats
- i kapitel 8 har stycke 2 ändrats, varför numreringen av styckena i kapitlet har ändrats
- i kapitel 8 har stycke 7 ändrats

Ändringarna hänför sig till de förpliktelser som företagen under tillsyn har med avseende på nationella frysningsbeslut. Centrakriminalpolisen fattar nationella frysningsbeslut när det gäller innehav och bestämmande inflytande. I fråga om nationella frysningsbeslut behöver företaget under tillsyn inte själv utreda om en kund eller en part i en transaktion är föremål för nationella frysningsbeslut genom innehav eller bestämmande inflytande.